

Korin ok ta pe har ta pe Páú mupinim Mokõihar ke

Páú kome'ẽ paper ke mupinim tĩ. Korin ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ẽ ta pe kome'ẽ paper pinim ke mondo. Mokõihar ke.

Paper pinim a'e mondo py. Ame'ẽ rehe: “Pehendu katu” aja Páú mupinim. Amõ ta pandu: “Páú jande ke muka'u te'e” aja pandu naĩ. “Anĩ. Amuka'u te'e ym” aja Páú mujekwa katu.

Korin ok ta pe har ta rehe a'e ipy'a katu, a'erehe pyrara hũ a'e ixo, aja mujekwa. Aja myrandu katu ke Páú pandu pandu ngã pe. Pyrara hũ ixo, a'erehe ipy'a katu ngã rehe aja a'e mujekwa katu.

Korin ok ta pe Jesu kotyhar har ta ixo ame'ẽ ta pe Páú mupinim tĩ

¹⁻² Pehẽ riki Tupã kotyhar ta ke. Korin ok ta pe har ta ke pehẽ. Ihẽ Páú. Ko pehẽ pe paper pinim ihẽ amondo axo. Timo ihẽ namõ ixo. Jande mu aja a'e. Tupã kotyhar ta Ngere ywy pe ixo. Upa katu te ame'ẽ ta pe paper pinim jamondo jaxo tĩ. Tupã putar, a'erehe ihẽ pe Jesu Kirisutu pandu kwe:

—Nde ke ihẽ amondo axo. Ihẽ rehe har nde erepandu pandu ta ereho — aja Kirisutu pandu.

Mã peja pehẽ rehe Tupã, jande pái keruhũ ipy'a katu te hũ. Mã peja Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te aja tĩ. Ipy'a katu te hũ tĩ. Mã peja pehẽ py'a ke Tupã muhury katu tĩ. Mã peja Jesu Kirisutu aja tĩ. Muhury katu tĩ.

Japyrara jaxo rahã, jande py'a ke Tupã mãtã katu

³ Jande rehe Tupã pyrara usak. A'e riki Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te pái ke. Jande pái keruhũ tĩ. Upa jande py'a ke a'e mãtã katu, a'erehe mã peja japandu: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja. ⁴ Upa katu te mãte jakwaha aja jaxo rahã, jande py'a ke a'e mãtã katu. Aja rahã, amõ ta riki mãte ukwaha aja ixo rahã, ame'ẽ ta py'a ke jande jamãtã katu tĩ. Jande py'a ke Tupã mãtã, aja amõ ta py'a ke jamãtã katu tĩ. ⁵ Kirisutu pyrara hũ kwe. Ixotyhar ta ke jande, a'erehe a'e aja jande tĩ. Japyrara jaxo tĩ. Inamõ jande juehe katu jande jaxo, a'erehe jande japyrara rahã, jande py'a ke Tupã mãtã katu. ⁶ Myrandu katu ke japandu pandu. A'erehe jande ke amõ ta mupyrara. Pejurujar katu ehe, a'erehe pehẽ ke Tupã muhã katu. A'erehe pehẽ pepyrara aja pexo rahã, pehẽ py'a ke a'e mãtã katu tĩ. Jande py'a ke a'e mãtã rahã, pehẽ py'a ke a'e mãtã katu ta tĩ, aja pekwa katu. Pehẽ pe pyrãtãha ke a'e muwyr, a'erehe pehẽ py'ahu te'e pehendu. Jande aja pehẽ pepyrara pexo rahã, pehẽ py'ahu te'e pehendu tĩ. ⁷ A'erehe pejurujar katuha ke pehijar ym ta, aja jakwa katu. Jande aja pepyrara pexo rahã, jande aja pehẽ py'a ke Tupã mãtã katu ta tĩ. Aja jande jakwa katu.

Pyraraha te hũ ngi Páu ke Tupã muhem

⁸ Jande mu ta aja pehẽ! Pesarahã! Asia ywy pe jande jaxo rahã, mãte jakwaha. Ame'ẽ ke pekwa aja japutar. Asia ywy pe jande ke ngã mupyrara hũ. Mahy hũ tĩ. A'erehe jajupandu jandẽ jupe: “Jande jamanõ ta” aja jande jupe naĩ. ⁹ Mãte

jakwaha, a'erehe: “Páu ta manõ ta me'ẽ te'e” aja amõ ta pandu, aja jaxo. Aja rahã, marã ka ym jande te'e jahemiha ingi, aja jakwaha. Tupã jõ riki jande ke muhem ta ingi, aja jakwa katu. A'e riki ngã ke mukwera katu ame'ẽ ke a'e. ¹⁰ Jamanõ ta, aja jakwaha. Anĩ. Ame'ẽ ngi jande ke Tupã muhem riki. Jete! Muhem ta kÿ tĩ. Tapijar te'e we jande ke a'e muhem ta kÿ tĩ, ame'ẽ ke jakwa katu tĩ. (Ame'ẽ ke pekwa katu tĩ, aja japutar.) ¹¹ Pe, jande namõ ma'e ke pema'ema'e ta tĩ. Kuja. “Pyraraha ngi Páu ta ke emuhem” aja jande rehe har Tupã namõ pepandu pandu rahã, jande namõ ma'e ke pema'ema'e katu tĩ, ame'ẽja saka. Heta ngã jande rehe har Tupã namõ pandu pandu ame'ẽ ke a'e muwyr ta jande pe. Jande rehe a'e usak katu ta, a'erehe: “Páu ke Tupã mupoir” aja ngã ukwa rahã, Tupã pe ngã pandu ta: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja riki.

Te'e Páu pandu ym

¹² (Pehẽ ngi har amõ ta pandu: “Páu Kirisutu mondo ame'ẽ ke aja ym a'e” aja naĩ. Anĩ. Kirisutu mondo ame'ẽ ke ihẽ, aja akwa katu.) Kome'ẽ ywy keruhũ pe ihẽ axo rahã, Tupã mujekwa ame'ẽ ke namõ axo katu. Pehẽ namõ axo rahã, aja axo tĩ. Mokõi akwaha namõ axo ym tĩ. Ihẽ atu akwaha namõ axo ym. Anĩ. Ihẽ rehe Tupã ipy'a katu. A'erehe pyrãtãha ke ihẽ pe muwyr. Ame'ẽ namõ kome'ẽ ywy keruhũ pe axo katu. Pehẽ namõ axo rahã, aja tĩ. A'erehe katu ym ame'ẽ ke ama'ema'e ym, aja akwa. A'erehe ihẽ rury katu.

¹³⁻¹⁴ Amukwehe we paper pinim ihẽ amondo pehẽ pe. Ame'ẽ ke pepyhyk. Pe, pekwa. Pekwa

katu, ame'ë ke jō paper rehe ihē amupinim. Mokōi akwaha ihē amupinim ym. Jetehar te ke amupinim. Ihē amupinim ame'ë rehe har ta'yr mi pekwa rī. (Myrandu katu ke ihē apandu, ame'ë ma'ema'eha rehe ihē ke Jesu Kirisutu mondo.) A'erehe Kirisutu mondo ame'ë ke ihē aja upa katu te pekwa katu, ame'ë ke ihē aputar. Aja rahā, Jesu, jandema'e sawa'e te jywyr rahā, jande rehe pesak rahā, pehē rury katu ta. Arahā pehē rehe jasak rahā, jande rury katu ta tī.

¹⁵⁻¹⁶ Ihē amupinim ame'ë rehe har pekwa katu, aja akwa katu. A'erehe ihē ajupandu ihē jupe: “Masendo ywy koty ihē aho rahā, Korin ok ta pe ixo ame'ë ta rehe ihē asak ta aho” aja ihē jupe. Kuja tī. “Masendo ywy ngi ihē ajywyr rahā, Korin ok ta pe ixo ame'ë ta rehe ihē asak ta aho tī” aja ihē jupe. Aja rahā, mokōihar pehē rehe ihē asak ta. Aho rahā, asak ta. Ajywyr rahā, aja tī. Asak ta tī. Aja rahā, mokōihar pehē rury katu ta. Pe, pehē ngi ihē aho rahā, ma'e ke ihē pe peme'ë katu ta. Aja rahā, Jundéi ywy pe aho katu ta. ¹⁷ (“Aho ta” aja ihē apandu. Pe, je'ëha ihē pe amō muhyk werur, a'erehe: “Aho ym we ta rī” aja apandu. Ame'ë ke pehē ngi har amō ta ukwa rahā, kuja ukwaha ngā jupe naī.) “Manga te'e ixo aja me'ë sawa'e Páu” aja naī. Anī. Aja ym. “Ihē aho ta” aja apandu rahā, ihē atu aputar ame'ë ke apandu, aja a'eta ukwaha naī. A'erehe a'eta pandu: “‘Aho ta’ aja Páu pandu rahā, pahar: ‘Anī. Aho ym ta’ aja pandu” aja pandu pandu. A'erehe: “Manga te'e ixo aja me'ë sawa'e Páu” aja ukwaha naī. ¹⁸ Anī. Aja ym ihē. Tupā pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu. Aja ihē tī. Ihē apandu ame'ë ke ama'ema'e katu tī. A'erehe: “Aho

ta” aja ihẽ apandu rahã, pahar: “Anĩ, aho ym we ta rĩ” aja ym ihẽ apandu. A'erehe amanga te'e axo aja me'ẽ sawa'e ym ihẽ, aja pekwa.

¹⁹ Amõ we tĩ. Jesu Kirisutu Tupã ra'yr. Ehe har pehẽ pe ihẽ apandu pandu. Sir aja tĩ. Timo aja tĩ. Pandu pandu tĩ. Manga te'e ixo aja me'ẽ sawa'e ym te Kirisutu. Anĩ. A'e pandu ame'ẽ ke aja te'eha a'e ma'ema'e katu. Aja ihẽ tĩ. Ihẽ apandu ame'ẽ ke ama'ema'e katu tĩ, aja pekwa katu. ²⁰ Pesarahã! Upa katu te Tupã pandu ame'ẽ ke Jesu ma'ema'e. Tupã pandu katu ame'ẽ ke Jesu muhyk katu tĩ. A'erehe Jesu rehe har jakwa rahã, jetehar te ke ihẽ apandu, aja jakwa katu. Aja rahã: “Tupã riki katu te ame'ẽ ke a'e” aja ngã pandu ta. (A'erehe amanga te'e axo aja me'ẽ sawa'e ym ihẽ, aja pekwa katu tĩ.) ²¹ Pe, Tupã riki jande pe pyrãtãha ke muwyr. A'erehe Kirisutu kotyhar ta ke jande aja a'e mujekwa katu jande pe. Pehẽ pe aja jande pe a'e mujekwa katu tĩ. A'e riki jande pe pandu: “Ihẽma'e parakyha ke pema'e peho” aja. (A'erehe Kirisutu rehe har japandu pandu jaxo.) ²² (Ihẽma'e ke rehe ihẽ rer ihẽ amupinim.) Tupã aja tĩ. “Ko ihẽma'e ke” aja Tupã pandu. A'erehe jande py'a rehe I'ã ke muwyr. Aja rahã: “Ko ihẽma'e ke” aja a'e mujekwa katu. Jande py'a rehe I'ã ke a'e muwyr. Ame'ẽ kuja mujekwa. Yman rahã, jande ke a'e muhã katu ta, aja mujekwa. (Jande py'a rehe I'ã ihĩ katu, a'erehe ihẽ apandu ame'ẽ ke ihẽ ama'ema'e katu aja pekwa katu tĩ.)

Pehẽ pe aje'ẽ je'ẽ tar ym, a'erehe pehẽ koty aho ym

²³ Ko jetehar te ke pehẽ pe ihẽ apandu, aja Tupã ukwa katu riki. Jetehar te ke ihẽ apandu ym rahã, mã peja ihẽ ke Tupã mahy katu. Ko pehẽ pe apandu: “Pehẽ koty ihẽ aho ta” aja. Pe, ihẽ aho ym. Ma'erehe my? Ame'ẽ ke amujekwa ta apo 'y. Kuja. Ihẽ ajupandu ihẽ jupe: “Korin ok ta pe ihẽ aho rahã, a'ep pe har ta pe ihẽ aje'ẽ je'ẽ hũ ta. Ame'ẽ ta ixoha katu ym, a'erehe aje'ẽ je'ẽ hũ ta” aja ihẽ jupe. Anĩ. Aja aje'ẽ je'ẽ tar ym. A'erehe pehẽ koty ihẽ aho ym riki. ²⁴ “Aje'ẽ je'ẽ ta” aja apandu rahã, pehẽma'e kapitã ihẽ aja my? Anĩ. Aja ym ihẽ. Myja me'ẽ pejurujuar katu my? Ame'ẽ rehe har ihẽ apandu ym. Kirisutu rehe pejurujuar katuha ke pehijar ym, aja ihẽ akwa katu. “Aje'ẽ je'ẽ hũ ta” aja apandu rahã, pexoha rehe har jõ ihẽ apandu. Pehẽ pexoha ke ihẽ amukatu tar katu. Aja rahã, Tupã koty pehẽ py'a pejumuruwak ta my tĩ.

2

¹⁻² Pehẽ ke jande jamuhury tar katu, a'erehe ihẽ ajupandu ihẽ jupe: “Korin ok ta pe ihẽ aho ym we ta rĩ. Aja rahã, ame'ẽ ta ke ihẽ amupyai ym ta” aja ihẽ jupe. Pesarahã! Pehẽ ke ihẽ amupyai rahã, awa riki ihẽ ke muhury katu ta my? Nixói awa! Ihẽ riki amupyai ame'ẽ ta jõ riki ihẽ ke muhury katu ta. Pehẽ ke ame'ẽ ta. A'erehe pehẽ ke ihẽ amupyai tar ym. (A'erehe pehẽ koty aho ym rĩ.) ³ Paper pinim pehẽ pe ihẽ amondo py. Ame'ẽ pe ihẽ aje'ẽ je'ẽ hũ ha pehĩ. Aja rahã, upa pehẽ pexoha ke pemukatu my? Aja ym rahã, pehẽ rehe ihẽ ahyk rahã, ihẽ aje'ẽ je'ẽ hũ ta tĩ. Aja rahã, ihẽ apyai ta, aja ihẽ aputar ym. Ihẽ ke pemupyai, anĩ. Ihẽ ke pemuhury katu ta me'ẽ

te'e. Ihê rury katu rahã, pehê rury katu tĩ, aja ihê akwa katu. ⁴ Amukwehe pehê pe paper pinim ihê amondo rahã, upa ihê py'a rupi ihê apyai te. Ajumupyai tĩ. Ihê apyai, a'erehe ihê ajixi'u hũ tĩ. (Ihê amupinim aĩ rahã, ajixi'u aĩ tĩ.) Upa pehê rehe ihê apy'a katu te, aja ihê amujekwa tar katu pehê pe, a'erehe ame'ẽ paper pinim ihê amondo. Pehê ke ihê amupyai, anĩ. Aja aputar ym.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ame'ẽ sawa'e rehe pehê py'a pemujoywyr katu

⁵ (Pehê koty imãĩ nungar namõ ukwer kwe. Ame'ẽ rehe har ihê amupinim kwe.) Amõ ta ke ame'ẽ jaxer ai ma'e ame'ẽ mupyai rahã, ihê ke jõ mupyai ym. Pehê ke a'e mupyai tĩ. A'erehe: "Upa katu te pehê riki ihê ke mupyai" aja apandu tar ym. ⁶⁻⁷ Ame'ẽ sawa'e pe pehê ngi har hetaha ta je'ẽ je'ẽ hũ. Ame'ẽ a'ewan riki. Tupã koty ipy'a ke ame'ẽ mujoywyr. A'erehe apo pehê py'a pemujoywyr katu ta me'ẽ te'e ehe. A'e ke pemuhury tĩ. Aja rahã, ame'ẽ sawa'e tapijar te'e we pyai ym te ta ixo. "Mãte ihê ke akwaãa" aja pandu ym ta. "Ihê ke Tupã putar ym" aja ukwa ukwa ym ta ixo tĩ. ⁸ A'erehe pehê pe ihê apandu. Pehê pepy'a katu ehe, aja pemujekwa ipe, sawa'e pe.

⁹⁻¹⁰ Upa ihê apandu ame'ẽ ke rehe pehendu katu my, ame'ẽ ke ihê akwa tar katu. Aja te'eha ihê apandu ame'ẽ ke rehe pehendu katu my. Ame'ẽ ke ihê akwa tar katu tĩ. A'erehe paper pinim pehê pe ihê amondo kwe. Ma'e ka'u te'eha ke ame'ẽ sawa'e ma'e. Ame'ẽ ke rehe pehê py'a pemujoywyr rahã, ihê rehe pehendu katu, aja akwa katu. Pehê py'a pemujoywyr ehe rahã, ihê py'a ihê amujoywyr ehe

tĩ. Pehẽ ke ihẽ amuhury tar katu, a'erehe ame'ẽ sawa'e rehe ihẽ py'a ihẽ amujywyr tĩ. (A'e tỹ. Ihẽ py'a ihẽ amujywyr ehe.) Kirisutu ihẽ rehe usak, aja ihẽ axo, a'erehe ihẽ py'a ame'ẽ sawa'e rehe ihẽ amujywyr tĩ. ¹¹ Aja rahã, jande ke Satana muka'u te'e ym ta. (Ãjã ramũi a'e.) A'e putar ame'ẽ ke jande jakwa katu. Jande riki ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e, ame'ẽ ke a'e putar, aja jande jakwa katu.

Toroa ok ta pe Páu ixo rahã, jumupyai a'e

¹² Toroa ok ta rehe ihẽ ahyk aho rahã, a'ep myrandu katu ke ihẽ apandu pandu. Kirisutu rehe har apandu pandu. Arahã Kirisutu rehe ngã ke jandema'e sawa'e te mujurujar katu. A'erehe heta jurujar katu ehe. Ame'ẽ riki jandema'e sawa'e te ma'ema'eha ke, aja akwa katu. ¹³ Arahã Tit, jande mu ke ihẽ amahem ym, a'erehe ihẽ ajumupyai hũ. (Ihẽ rehe pehendu katu my, ame'ẽ ke Tit pandu ta ihẽ pe, aja akwaha naĩ. Nixói a'ep.) A'erehe a'ep pe har ta pe ihẽ apandu: “Tit ke ihẽ akekar ta aho” aja. Pe, Masendo wyty pe ihẽ aho.

Tupã pe ma'e pihe katu ame'ẽ ke jande

¹⁴ (Amõ rahã we, Tit rehe asak. A'erehe pehẽ pexoha rehe har akwa. Pexoha katu, aja akwa.) A'erehe Tupã pe ihẽ apandu: “Mã! Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja. Pesarahã! Amõ ta ke kapitã muputu'u rahã, muputu'u ame'ẽ ta ke a'e werur. “Ko ihẽ amuputu'u ame'ẽ ta ke” aja kapitã mujesak hekoha ta pe. Aja Tupã tĩ. Kirisutu riki kapitã keruhũ a'e. (Jande jajurujar katu ehe.) A'erehe jande riki Kirisutu kotyhar ta ke. (A'erehe a'e muputu'u ame'ẽ ta aja saka jande tĩ.) A'erehe

Kirisutu namō jande ke Tupā mujesak hekoha ta pe, ame'ēja saka. A'erehe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā pe ihē apandu.

Tupā pandu jande pe: “Kirisutu rehe har pepandu pandu peho” aja. A'erehe ehe har japandu pandu jaho. Ma'e pihe katu ame'ē ke amō jyhē rahā, upa koropi pihe katu. Aja Kirisutu rehe har japandu rahā, upa ngā renda rupi Kirisutu rehe har ukwa ta. (Ma'e piheha ok ta rupi upa pihe katu, ame'ēja saka.) ¹⁵ Tupā pe jande ke Kirisutu me'ē, ame'ēja saka. A'erehe Tupā pe jande riki ma'e pihe katu ame'ēja saka. Aja rahā Kirisutu rehe har japandu pandu. Tupā muhā katu ame'ē ta pe japandu pandu. Mupyraraha renda pe oho ta ame'ē ta pe japandu pandu tī. Kirisutu rehe har japandu pandu tī. ¹⁶ A'erehe ame'ē ta hendu rahā, ma'e inem, ame'ēja saka ngā pe. Putar ym. A'erehe mupyraraha renda pe oho ta. Tupā koty oho ta ame'ē ta pe anī. Kirisutu rehe har hendu rahā, ma'e pihe katu, ame'ēja saka. Jurujar katu ehe. A'erehe Tupā namō ixo ta.

Pesarahā! Kirisutu rehe har mupyraraha renda pe oho ta ame'ē ta pe amō pandu pandu. Tupā koty oho ta ame'ē ta pe aja tī. Pandu pandu tī. Aja rahā, awa riki Kirisutu rehe har pandu pandu katu my? ¹⁷ Jande riki. Amō ta anī. Jande aja a'eta ixo ym. Amō ta Tupā je'ēha ke pandu pandu rahā, tamatarer hū ke pyhyk ta, aja ukwaha naī. (Ihē aja tī, aja pehē ngi har amō ta pandu naī. Manambe aja tī. Tamatarer hū japyhyk, aja jande rehe har pandu naī tī.) Anī. Aja ym jande. Jande ke Tupā mondo, a'erehe ima'e je'ēha ke japandu pandu. Mokōi jakwaha aja ym japandu pandu. Kirisutu

miasu ta ke jande, a'erehe jande rehe Tupã usak, aja jaxo. Aja ima'e je'ëha ke japandu pandu.

3

Tupã je'ëha pyahu ame'ë ke

¹ (Ihë apandu ame'ë ke jetehar te ke, aja pekwa katu.) Ihë rehe har amō we pehē pe apandu ym ta me'ë te'e. Pekwa katu, a'erehe apandu ym ta me'ë te'e. Paper rehe: “Páu katu ame'ë ke a'e” aja amō mupinim. Aja ihë aputar my? Anĩ. Aputar ym. Amō ta aja putar riki. Ehe har amō ta ukwa ta: “Katu ame'ë ke a'e” aja. A'erehe paper rehe ehe har amō mupinim. Ihë anĩ. Aputar ym. Pe, paper rehe ihë rehe har pemupinim, aja rahã amō ta ihë rehe har ukwa ta. Aja aputar ym tĩ. Pesarahã!

² (Myrandu katu ke pehē pe japandu pandu rahã, Kirisutu rehe pejurujar katu. A'erehe pehē rehe amō ta usak rahã, jande riki Kirisutu mondo ame'ë ta ke jande aja ukwa katu.) A'erehe pehē rehe usak rahã, pehē atu ihēma'e paper pinim ame'ëja saka. Manambema'e aja tĩ. Ima'e paper pinim ame'ëja saka tĩ. Paper pinim rehe amō usak rahã, upa ma'e ke ukwa katu. Ame'ëja saka pehē rehe amō ta usak rahã, jande riki Kirisutu mondo ame'ë ta ke jande, aja ukwa katu. A'e tỹ. Pehē rehe japy'a katu. A'erehe jande py'a rehe pexo, ame'ëja saka. ³ Pehē atu paper pinim, ame'ëja saka tĩ. Kirisutu mupinim, ame'ëja saka. Pehē koty jande ke Kirisutu mondo, a'erehe ehe har japandu pandu. Pejurujar katu ehe, a'erehe a'e riki mupinim, ame'ëja saka. Kirisutu mupinim, ame'ëja saka rahã, mupihũha namō mupinim ym.

Yman ita rehe je'êha ke Tupã mupinim, ame'êja saka ym tĩ. Anĩ. Awa py'a rehe mupinim, ame'êja saka. Aja rahã, awa py'a rehe I'ã ke a'e muwyr. (Ame'ê riki mupinĩha, ame'êja saka.) Ixuwe katu te hũ ame'ê ke Tupã. Tupã'ã ke Kirisutu muwyr.

⁴ Myrandu katu japandu pandu, ame'ê riki jandema'e parakyha. Ame'ê rehe jande ke Kirisutu mondo, aja jakwa katu. A'erehe jandema'e parakyha rehe Tupã usak, aja rahã, katu aja jakwa katu. ⁵ Jande atu jakwaha namõ myrandu katu ke japandu pandu my? Anĩ. Aja ym. Tupã riki jande pe ima'e pyrãtãha ke muwyr. ⁶ A'e riki pyrãtãha ke muwyr, a'erehe ima'e je'êha pyahu ame'ê ke japandu pandu katu. Ame'ê je'êha pyahu kuja riki. Kirisutu rehe awa jurujar katu rahã, ipy'a rehe I'ã ke Tupã muwyr. Ame'ê je'êha pyahu ame'ê ke. Moise je'êha rehe hendu katu rahã, amõ koty ame'ê. Moise je'êha rehe jõ amõ hendu katu rahã, Tupã namõ ixo ym te ta. Amõ py'a rehe I'ã ihĩ rahã, Tupã namõ ixo katu ta. Aja rahã, uhã te hũ ta ixo.

⁷ Yman itape rehe je'êha ke Tupã moĩ. Ame'ê ke Moise pe Tupã me'ê rahã, a'ep hendy te hũ. Aja pyrãtãha ke mujesak. (Aja a'ep a'e ixo aja mujekwa ngã pe tĩ.) Pe, Moise ruwa hendy hũ tĩ. Ame'ê uwe wan ixo rahã, hendy we hũ rĩ. A'erehe marã ka ym huwa rehe jundéu awa ta usak usakiha. Ame'ê Moise je'êha ke amõ pandu pandu rahã, kuja ukwa: "Mã! Ma'e aka'u te'eha ke ihẽ ama'e. Tupã namõ axo ym ta" aja ukwa. Pe, ame'ê je'êha ke Moise pe Tupã me'ê rahã, a'ep hendy te hũ. Pyrãtãha ke mujesak tĩ. (Aja a'ep a'e ixo aja mujekwa ngã pe tĩ.) ⁸ Aja rahã ame'ê je'êha 'ar koty te we Tupã'ã ma'eha. Amõ ke muhã katu

rahã, pyrãtã te ha rupi Tupã'ã muhã katu. ⁹ Ame'ẽ Moise je'ẽha rehe amõ hendu rahã, jupandu jupe: “Mã! Katu ym ihẽ. Ihẽ ke Tupã mupyrara ta” aja. Ame'ẽ Moise je'ẽha riki katu riki. Je'ẽha pyahu ame'ẽ ke i'ar koty te we katuha. Je'ẽha pyahu ame'ẽ ke rehe amõ hendu katu rahã, Tupã pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. A'erehe Moise je'ẽha 'ar koty te we je'ẽha pyahu katuha. ¹⁰ Apo je'ẽha pyahu ame'ẽ namõ jaxo. Moise je'ẽha 'ar koty te we katu te ha. A'erehe ymanihar Moise je'ẽha katu ame'ẽ ke upa, aja japandu. ¹¹ Moise je'ẽha i'i ixo, ame'ẽja saka. Ame'ẽ riki katu rahã, upa ym te ame'ẽ ke i'ar koty te hũ katuha. Je'ẽha pyahu ame'ẽ ke upa ym te. A'erehe je'ẽha pyahu ame'ẽ ke i'ar koty te we katuha. (Uhã te hũ ha ke ame'ẽ me'ẽ. A'erehe i'ar koty te we katuha.)

Tupã je'ẽha ke jundéu awa ta ukwa ym

¹² Je'ẽha pyahu riki upa ym te ta, ame'ẽ ke jakwa katu. A'erehe kyje ym ha namõ Kirisutu rehe har japandu pandu. ¹³ Moise aja jaxo ym tĩ. Tupã je'ẽha wewe ukwa, aja ym jamu'e. Pesarahã! Huwa ke Moise jupyk. Pan pe jupyk. Aja rahã, huwa hendyha uwe ame'ẽ ke jundéu awa ta usak ym. ¹⁴ Moise ruwa ke pan jupyk. Aja jundéu awa ta py'a tĩ. Pan pe jupyk ame'ẽja saka apo tĩ. A'erehe yman Moise pe je'ẽha ke Tupã muwyr, ame'ẽ ke jundéu awa ta usak usak tipe rahã, iãkã mujanam rã. (A'erehe ukwa ym.) Kirisutu kotyhar aja jõ amõ jumuruwak rahã, ame'ẽ pan kanim. (Aja rahã, upa ukwa katu.) ¹⁵ Apo aja tĩ. Moise je'ẽha ke jundéu awa ta usak usak rahã, ipy'a ke pan jupyk,

ame'ēja saka ixo we rĩ. Usak ame'ẽ ke ukwa ym. ¹⁶ Pe, jandema'e sawa'e te koty jumuruwak rahã, ixotyhar aja ixo. Aja rahã, ame'ẽ pan ke Tupã mukanim. Aja Tupã je'ẽha mujekwa. Jo'ok ame'ēja saka. Aja rahã, je'ẽha ke ukwa katu. ¹⁷ “Jandema'e sawa'e te” aja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. Ame'ẽ riki Tupã'ã ke. Pe, jandema'e sawa'e te'ã riki jande py'a rehe ihĩ rahã, jande ãkã ke a'e mupirer mi. (Aja rahã, Tupã rehe har jakwa katu te ta.) ¹⁸ Jande ruwa ke pan pirer ame'ẽ ke jupyk ym jaxo. A'erehe upa jande rehe ngã usak rahã, katu ame'ẽ ke jande, aja ukwa. Jandema'e sawa'e te katuha aja jaxo tĩ, aja ukwa. Pe, jandema'e sawa'e te, a'e riki Tupã'ã ke. A'e riki jande ke muruwak ixo. Jandema'e sawa'e te katuha aja amõ we amõ we jande ke muruwak ixo. Pe, yman rahã, a'e aja jaxo ta tĩ. Arahã a'e aja nixói te ta ma'e jaka'u te'eha jama'eha ke jande pe.

4

Tupã rehe har ngã pe Páu ta mujekwa

¹ Jande rehe Tupã pyrara usak, a'erehe jande pe a'e pandu. “Myrandu katu ke pepandu pandu peho” aja riki. Ame'ẽ riki jandema'e parakyha. Ame'ẽ ke jande pe a'e riki me'ẽ, a'erehe: “Marã ka ym japanduha” aja ym jande py'a pe jakwa jakwa jaxo. ² Amõ ta ukwa ym ha rupi ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Upa ame'ẽ ke jahijar. Ma'e ke jande ke muhuxĩ, ame'ẽ jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar tĩ. Tupã je'ẽha ke japandu rahã, amõ ta ke jamuka'u te'e tar ym. (“Páu ta muka'u te'e tar katu” aja amõ ta pandu naĩ.) Anĩ.

Jetehar te ke Tupã je'êha mujekwa. Aja jande jaxo. Tupã jande rehe usak uĩ, aja jaxo. Aja rahã, jande rehe amõ ta usak rahã, pandu ta: “Páu ta ixoha katu” aja. ³ Myrandu katu ke japandu pandu. Ame'ẽ ke amõ ta ukwa ym rahã, ame'ẽ ta riki mupyraraha renda pe oho ixo ame'ẽ ta ke. A'erehe ukwa ym ixo. ⁴ Kirisutu riki Tupã a'e tĩ. Kirisutu riki katu te me'ẽ ke. (Aja rahã, nixói te ma'e jaxeriha ipe.) Ame'ẽ panduha ke myrandu katu rehe ihĩ. Pe, myrandu katu ke amõ ukwa rahã, ame'ẽ ukwaha riki ma'e weraha aja saka. Pe, mupyraraha renda pe oho ta ixo ame'ẽ ta rehe ame'ẽ weraha hendy ixo tipe, ame'ẽja saka. Kirisutu rehe har mujekwa tipe. Ame'ẽ weraha ke Satana muwe, ame'ẽja saka. (Ãjã ramũi a'e.) Aja rahã, iãkã ke mujanam rãi. (Aja rahã, ukwaha mukanim. A'erehe ukwa ym te.) A'erehe myrandu katu rehe mupyraraha renda pe oho ixo ame'ẽ ta jurujar ym. Satana riki Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ tama'e kapitã keruhũ.

⁵ Sawa'e te wan ta jande a'erehe jande rehe har japandu pandu. Anĩ. Aja ym. Jesu Kirisutu rehe har jande japandu pandu. A'e riki jandema'e sawa'e te. Ngã muhãha ke a'e aja japandu pandu. Pe, jande riki pehẽma'e miasu ta ke. Jande ke Jesu mondo, a'erehe pehẽma'e miasu ta ke jande tĩ. ⁶ Yman te pytun te'e rahã, Tupã pandu: “Mã peja wera katu” aja. A'e riki weraha mujã. Ame'ẽ Tupã riki jande py'a pe weraha ke muwyr, ame'ẽja saka. (Aja rahã, juehe har a'e mujekwa jande pe.) Pyrãtã te hũ ame'ẽ ke a'e. Kirisutu rehe har amõ ukwa rahã, Tupã rehe har ukwa tĩ. A'erehe Tupãma'e pyrãtãha ke Kirisutu mujesak.

Jande pe pyrātāha ke Tupā muwyr

⁷ Jande riki pitu te'e. Tujuk pander aja saka. Imembek. Anī. Ima'e pyrātāha ke jande pe Tupā muwyr. A'erehe ehe har japandu pandu katu. Ehe har ukwa ame'ē ke katu te me'ē ke. Ehe har japandu rahā, ima'e pyrātāha namō japandu, aja ngā pe Tupā mujekwa. Jandema'e pyrātāha namō anī. ⁸ Amō amō rahā, jande ke amō ta mahy hū tipe. (Jande pe ima'e pyrātāha Tupā muwyr.) A'erehe tapijar te'e we Tupā je'ēha ke japandu pandu. Myja me'ē jama'e ta my? Aja amō amō rahā, jakwa jakwa jaxo. Anī. Māte jakwaha aja ym te jaxo. ⁹ Jande ruwajan heta ixo. Pe, jande rehe katu ame'ē ta pete'e ixo tī. Jande ke amō ta muputu'u tī. Mahy tī. Jande ke jukwa ym we rī. ¹⁰ Jesu ke amō ta mupyrara. Aja jande ke amō ta mupyrara ixo tī. Aja te'e ta jaxo. A'e ke amō ta jukwa. Aja jande ke amō ta jukwa tar katu tī. Aja te'e ta jaxo. Jajurujar katuha jahijar ym. Aja rahā, Jesu ywa pe ixo, a'erehe ima'e pyrātāha ke jande pe muwyr, aja jamujekwa katu ngā pe. (Aja rahā, Jesu ixuwe katu te hū ixo, aja mujekwa katu.) ¹¹ Jande jaxo rahā, jande ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta jukwa tar katu tipe. Jesu rehe har japandu pandu, a'erehe jande ke jukwa tar katu. Anī. Japandu pandu we rī. Aja rahā, Jesu ywa pe ixo, a'erehe jande pe ima'e pyrātāha ke muwyr, aja jamujekwa katu ngā pe. (Aja rahā, ixuwe katu te hū ixo, aja mujekwa katu tī.) ¹² Pesarahā! Kuja riki. Jesu rehe har japandu pandu, a'erehe jande ke amō ta jukwa tar katu. Māte we me'ē jande jaxo. Japyrara jaxo. Pehē anī. Jande japandu, ame'ē rehe pejurujar katu, a'erehe katu aja pexo.

(Pepyrara ym, aja pexo katu.)

¹³ Māte we me'ē jande jaxo (tapijar te'e we myrandu ke japandu.) Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Tupā je'ēha riki jetehar te ke aja akwa katu, a'erehe ame'ē ke ihē apandu katu” aja amō pandu.

Aja Tupā je'ēha riki jetehar te ke aja jakwa katu, a'erehe myrandu katu ke japandu katu tī.

¹⁴ Manōha ngi Jesu, jandema'e sawa'e te ke Tupā mukwera katu muhem. (A'erehe Tupā je'ēha riki jetehar te ke aja jakwa katu.) Jesu ke Tupā mukwera katu muhem. Aja jande jamanō rahā, yman rahā, jande ke a'e mukwera katu ta muhem tī, aja jakwa katu. Pe, Jesu namō jaxo ta. Pehē aja tī. Mukwera katu ta muhem tī. Pe, pehē namō jande ke huwa koty a'e mupu'am ta. ¹⁵ Apo upa aja japyrara jaxo rahā, pehē pe katu. Myrandu katu ke pehē pe japandu, a'erehe pehē pe katu. Pe, amō amō ta rehe pyrara Tupā usak te hū rahā, Tupā rehe ame'ē ta jurujar katu ta. “Mā! Ne jō riki katu te hū” aja Tupā pe pandu ta tī. Aja katu Tupā rehe har pandu te hū riki.

Tapijar te'e we Tupā rehe Páu jurujar katu

¹⁶ (Jande ke Tupā mukwera katu ta muhem, aja jakwa katu.) A'erehe jande jajuppyai ym jaxo. Jande pitu te'e riki. Jande rete tamūiha ohoho ixo. Jande py'a anī. Wera rahā pame katu te jande py'a ke Tupā mātā katu. A'erehe tapijar te'e we Tupā rehe jajurujar katu. Jahijar ym ame'ē. ¹⁷ Apo jande ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mahy we ixo rī. Jande ke mupyrara we ixo rī. Ame'ē upa ta. Apo

japyrara jande jaxo. Aja rahã, yman rahã, Tupã namõ jaxo ta. Katu te hũ ta. Ame'ẽ ke upa ym te ta. Pyraraha 'ar koty te we katu te ha. A'erehe jajurujar katuha jahijar ym. ¹⁸ A'erehe marã ka ym ma'e ke rehe amõ usakiha, ame'ẽ rehe har jande py'a pe jakwa jakwa jaxo. Ma'e ke amõ usak ym, ame'ẽ upa ym te ta. Ywa pe Tupã namõ ixo ame'ẽ ke upa ym te ta. Ma'e ke amõ usak, ame'ẽ upa ta. Ame'ẽ rehe har jande py'a pe jakwa jakwa ym jaxo.

5

Jande rete pyahu ame'ẽ ke Tupã me'ẽ ta

¹ (Japyrara jaxo. Anĩ. Jajurujar katuha jahijar ym. Yman rahã, jande rete pyahu ame'ẽ ke Tupã me'ẽ ta.) Pesarahã! Kome'ẽ ywy keruhũ pe jaxo rahã, jande rete riki xipa, ame'ẽja saka. Xipa ijuk, ame'ẽ riki jande jamanõ, ame'ẽja saka. Jamanõ rahã, amõ jande rete ke Tupã mujã ta, ywa pe. A'e riki mujã ame'ẽ ke. Ame'ẽ ke ijuk ym te ta. Uhã te hũ ame'ẽ ke. ² Ywa pe jande rete pyahu ame'ẽ ke jande pe Tupã me'ẽ ta. Ame'ẽ ke japutar katu tipe apo 'y. Japutar katu te hũ, a'erehe: “Mã! Ame'ẽ namõ apo jaxo rahã, katu” aja jande jupe. ³ Amõ jande rete pyahu namõ jande jaxo ta rahã, jande'ã jawe te'e, ame'ẽja saka ixo ym ta. ⁴ Kome'ẽ ywy keruhũ pe jande jaxo rahã, jande pitu te'e riki. Japyrara jaxo, a'erehe: “Ái ái ái” aja japandu, ame'ẽja saka riki. Japyrara jaxo, a'erehe jande rete ngi jahem tar katu riki. Aja jõ ym. Ywa pe har jande rete pyahu ke japutar katu. Aja rahã, jamanõ ym te ta riki. Jande ruhã te hũ ta riki.

⁵ Jande rete pyahu ke Tupã moĩ katu ta. Ame'ẽ ke jetehar te aja a'e mujekwa, a'erehe jande py'a rehe I'ã ke a'e muwyr. Aja rahã, yman rahã jande rete ke a'e mupyahu ta, aja a'e mujekwa katu.

⁶⁻⁸ Tupã'ã jande py'a rehe ihĩ katu, a'erehe jande pyrãtã katu te jande. Kome'ẽ ywy keruhũ pe jande jaxo rahã, ywa pe jandema'e sawa'e te namõ jaxo ym rĩ, aja jakwa katu. Se jande rete ke jambor, ame'ẽja saka. Pe, ywa pe jandema'e sawa'e te namõ jaxo katu, aja japutar katu. Ame'ẽ ke jasak, a'erehe jajurujar katu ehe. Anĩ. Aja ym. Jasak ym we rĩ. Pe, jande jajurujar katu ehe. Aja te'e ta jaxo. ⁹ Jandema'e sawa'e te namõ jaxo tar katu. Amõ we tĩ. Ima'e ma'eha ke jama'ema'e tar katu. Ame'ẽ ke jõ japutar katu te. Se jaxo rahã, aja japutar katu te. Ywa pe jaxo rahã, aja tĩ. Ima'e ma'eha ke jama'e tar katu tĩ. ¹⁰ Jande johu Kirisutu ruwa koty japu'am ta kÿ. Upa ixotyhar ta aja tĩ. Huwa koty pu'am ta kÿ tĩ. Pe, jande rehe har a'e pandu pandu ta. Kome'ẽ ywy keruhũ pe jande jama'ema'eha rehe har a'e pandu pandu ta. (A'erehe ima'e ma'eha ke aja te'eha jama'ema'e tar katu.) Katu ame'ẽ ke ma'ema'e rahã: “Nde katu” aja Kirisutu pandu ta. Pe, ame'ẽ katuha aja ma'e katu ame'ẽ ke Kirisutu me'ẽ ta ipe tĩ. Katu ym rahã: “Nde katu ym” aja Kirisutu pandu ta. Pe, ame'ẽ katu ym ha aja ma'e ke a'e me'ẽ ta tĩ. Aja pame katu te ta. (A'erehe jandema'e sawa'e te putar ame'ẽ ke mã peja pema'ema'e katu.)

Tupã rehe katu ame'ẽ ta ke

¹¹ (Jande jama'eha rehe har jandema'e sawa'e te pandu ta) a'erehe ima'e ma'eha jama'ema'e tar

katu te. A'erehe amō ta pe japandu: “Pejuru jar katu ehe” aja riki. Jetehar te jamu'e, aja Tupã ukwa katu. Aja ihē rehe har pekwa, aja ihē aputar tĩ. ¹² Aja rahã: “Katu ame'ẽ ta ke jande” aja japandu ym. Anĩ. “Jetehar te jamu'e” aja japandu rahã, jande rehe har pekwa ta, aja japutar. Aja rahã, amō ta pe katu jande rehe har pepandu katu ta tĩ. Ame'ẽ panduha pekwa katu ta. Ame'ẽ ta amō rehe usak te'e rahã: “Mã! Katu ame'ẽ ke” aja ukwaha naĩ. Soroka pe jō usak, ame'ẽja saka. Ixoha ukwa ym. Ipy'a pe usak ym, ame'ẽja saka. Ame'ẽ ta jande rehe usak te'e, a'erehe: “Katu ym Páu ta” aja ukwaha naĩ. Jande jaxoha ukwa ym, a'erehe: “Katu ym” aja pandu naĩ.

¹³ Jaka'u te'e jande, aja pekwaha my? Aja jaxo rahã, Tupãma'e ma'eha ke jama'ema'e tar katu, a'erehe jaka'u te'e aja jaxo. Jaka'u te'e ym jande, aja pehẽ pekwaha my? Aja ym jaxo rahã, pehẽ py'a ke jamãtã tar katu, a'erehe jaka'u te'e aja ym jaxo.

¹⁴ Jande rehe Kirisutu ipy'a katu, a'erehe a'e putar ame'ẽ ke jama'ema'e katu. Peteĩ sawa'e manō. Aja rahã, upa awa ta ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe muhepy. Aja jakwa katu. A'e manō rahã, upa katu te awa ta manō inamō tĩ, ame'ẽja saka. ¹⁵ A'e manō. Aja rahã, upa awa ta ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Aja rahã, apo ixo ame'ẽ ta juehe har ma'ema'eha rehe jō usak usak rahã, katu ym. Kirisutu putar ame'ẽ ke apo ixo ame'ẽ ta ma'ema'e ta me'ẽ te'e tĩ. Kirisutu manō, pe, a'e ke Tupã mukwera katu muhem tĩ. A'erehe jurujar katu ehe ame'ẽ ta Tupã namō ixo ta. A'erehe Kirisutu putar ame'ẽ ke apo

ixo ame'ẽ ta ma'ema'e ta me'ẽ te'e tĩ. (Aja pehẽ tĩ. Kirisutu putar ame'ẽ ke pema'ema'e ta me'ẽ te'e tĩ.)

¹⁶ Amõ rehe jasad rahã: “Peme'ẽ katu.” Amõ rehe: “Peme'ẽ katu ym” aja japandu ym apo 'y. “Kirisutu katu ym” aja jurujar ym ehe ame'ẽ ta ukwaha naĩ. Yman ame'ẽ ta aja jakwa naĩ tĩ.

¹⁷ Kirisutu kotyhar aja amõ jumuruwak rahã, a'e pyahu aja ixo 'y. Kwehehar ixoha ke mukanim, aja ixo. Ixoha pyahu aja ixo apo 'y. ¹⁸ Upa ame'ẽ ke Tupã ma'ema'e ame'ẽ ke. Jande ke a'e muruwak. Yman huwajan ta ke jande. Apo ehe katu ame'ẽ ke jande. Ma'e jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe Kirisutu manõ, a'erehe ehe katu ame'ẽ ke jande aja Tupã muruwak. Pe, jande pe a'e pandu tĩ: “Kirisutu rehe har pepandu peho” aja. A'erehe ngã jurujar katu ehe rahã, ehe katu ame'ẽ ta ke aja Tupã muruwak tĩ. ¹⁹ Jande japandu ame'ẽ ke kuja riki. “Myra ngã mupia ame'ẽ ke rehe Kirisutu manõ. A'erehe upa ma'e ngã ka'u te'eha ma'ema'eha ke Tupã harái. Kirisutu manõ, ame'ẽ namõ upa awa ta ke ehe katu ame'ẽ ta aja Tupã muruwak ixo” aja japandu. Myja me'ẽ ehe katu aja ngã ke Tupã muruwak, ame'ẽ myrandu ke jande pe Tupã mujekwa. Ame'ẽ ke japandu pandu.

²⁰ Ko jande jaxo. Kirisutu je'ẽha rupi japandu pehẽ pe. Jande japandu rahã, Tupã riki pandu pehẽ pe, aja tĩ. Jande ke Kirisutu mondo, a'erehe japandu pehẽ pe: “Tupã ruwajan ta ke pehẽ. Mã peja Kirisutu rehe pejurujar katu. Aja rahã ehe katu ame'ẽ ta ke aja pehẽ ke Tupã muruwak ta” aja japandu. ²¹ Ma'e ka'u te'eha ke Kirisutu ma'e

ym te. Upa jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke Kirisutu rehe Tupã moĩ, ame'ēja saka. Arahã upa muhepy. Aja rahã, Kirisutu kotyhar ta aja jaxo rahã, Tupã pandu ta: “Pehẽ katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe” aja.

6

¹ Tupã pe japaraky aja jaxo. Myrandu katu japandu pandu, ame'ẽ riki jandema'e parakyha ke. A'erehe pehẽ pe japandu katu: “Pehẽ rehe Tupã ipy'a katu. A'erehe ixotyhar ta aja pejumu-ruwak. A'erehe mã peja pexoha pyahu aja pexo” aja japandu. ² Aja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. Ame'ẽ ke kuja Tupã pandu:

“Ngã rehe apyrara ihẽ asak, ame'ẽ angaha rehe uhyk.

Arahã ihẽ pe pepandu, a'erehe pehẽ rehe ihẽ ahendu.

Ngã ke ihẽ amuhã katu ta, ame'ẽ angaha ke rehe uhyk.

Ihẽ pe pepandu, a'erehe pehẽ ke ihẽ amuhã katu ta” aja Tupã pandu.

Pesarahã! Apo pehẽ rehe Tupã ipy'a tar katu. Apo pehẽ ke muhã tar katu. Mã peja pejurujar katu ehe tĩ!

³ Myrandu katu ke japandu pandu, ame'ẽ jandema'e parakyha riki jaxer, aja amõ ta pandu, ame'ẽ ke japutar ym. A'erehe jande katu aja jande jaxo. Aja rahã amõ ta: “Tupã rehe ajurujar tar ym ihẽ” aja pandu ym ta. ⁴ Anĩ. Kuja jaxo. Upa jandema'e ma'eha namõ jande riki Tupãma'e miasu ta ke aja jamujekwa ngã pe. Tupãma'e miasu ta ke jande aja jamujekwa rahã, jande ke amõ ta mahy

rahã, jande py'ahu te'e jahendu. Japyrara jaxo tĩ. Aja Tupãma'e miasu ta ke jande aja jamujekwa tĩ. ⁵ Jande ke amõ ta nupã riki. Kyndaha pe jande ke amõ ta kynda raho tĩ. Jande juramã rupi mutyapu tyapu hũ ngã. Japaraky te hũ, a'erehe jande re'õ te hũ. Jaker ym tĩ. Ma'e ke ja'u ym tĩ. Aja japaraky te hũ. ⁶ Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e aja ym jaxo tar katu. Aja rahã jande riki Tupãma'e miasu ta ke, aja jamujekwa pehẽ pe. Tupã je'ẽha ke jakwa katu tĩ, aja Tupãma'e miasu ke jande, aja jamujekwa tĩ. I'i amõ ta rehe jahendu te'e tĩ. Pahar japaraky ym amõ rehe. Katu ame'ẽ ke jõ amõ ta pe jama'ema'e tĩ. Upa aja Tupãma'e miasu ta ke jande, aja jamujekwa. Jande py'a rehe Tupã'ã ihĩ katu tĩ. Jetehar amõ ta rehe japy'a katu tĩ. ⁷ Jetehar ke jõ amõ ta pe japandu pandu. Tupãma'e pyrãtãha namõ ma'e ke jama'ema'e. Upa aja Tupãma'e miasu ta ke jande aja jamujekwa katu. Tupã pandu jande pe: "Pehẽ katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe" aja jaxo. A'erehe: "Katu ym pehẽ" aja amõ pandu rahã: "Katu jaxo" aja jakwa katu. Aja jaxo, a'erehe amõ ta pe myrandu katu ke japandu katu. Upa aja Tupãma'e miasu ta ke jande, aja jamujekwa katu. ⁸ Amõ we tĩ. Amõ ta: "Páu ta mu'e katu" aja jande rehe har pandu. Amõ ta anĩ. "Katu ym" aja ukwaha naĩ. Jande rehe amõ ta juru ai tĩ. Amõ ta: "Katu ame'ẽ ke peme'ẽ ta" aja jande rehe har pandu tĩ. Amõ ta: "Páu ta te'e je'ẽ" aja ukwaha naĩ. Anĩ. Jetehar te ke japandu pandu. ⁹ "Jaxer ke Páu ta" aja amõ ta ukwaha naĩ, a'erehe jetehar jande rehe har a'eta ukwa tar ym. "Katu Páu ta" aja amõ ta ukwa, a'erehe jetehar jande rehe har ukwa katu. "Páu ta manõ ta" aja

amõ ta ukwaha naĩ. Anĩ. Pesarahã! Ko jaxo we rĩ. “Páu ta ke Tupã mupyrara” aja amõ ta ukwaha naĩ. Anĩ. Jande ke jukwa ym we rĩ. ¹⁰ Amõ rahã, japyai riki. Anĩ. Jande rury katu te we rĩ. Aja te'e ta jaxo. Japyrara aja jaxo. Pe, amõ ta pe Tupã rehe har japandu. A'erehe ehe har amõ ta ukwa katu. Aja rahã, ame'ẽ riki ima'ehũ aja ixo. Jandema'e nixói te aja jaxo. Pe, upa ma'e ke japutar, ame'ẽ ke namõ jaxo. Upa aja jaxo rahã, Tupãma'e miasu ta ke jande, aja jamujekwa ngã pe.

¹¹ Korin ok ta pe har ta! Ihẽ rehe katu ame'ẽ ta ke pehẽ! Upa ma'e ke pehẽ pe jamujekwa katu. Jande py'a rehe ihĩ, ame'ẽ ke upa jamujekwa katu pehẽ pe tĩ. ¹² Aja rahã pehẽ rehe jande japy'a katu, aja jamujekwa katu. Ame'ẽ ke japutu'u ym pehẽ ngi. Jande rehe pehẽ pepy'a katu, ame'ẽ ke pehẽ riki peputu'u, jande ngi. ¹³ Pehẽ riki ihẽ ra'yr ta aja saka. A'erehe ko pehẽ pe ihẽ apandu katu. Pehẽ rehe jande japy'a katu, aja pehẽ tĩ. Jande rehe pepy'a katu tĩ!

Jurujar ym ame'ẽ namõ pejumokõi ym pehẽ pexo

¹⁴ Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta namõ pejumokõi ym pehẽ pexo. Marã ka ym paraky katuha. Katu ame'ẽ namõ katu ym ame'ẽ ke marã ka ym juehe katuha. Tupã rehe har ukwa katu ame'ẽ namõ ukwa ym ame'ẽ marã ka ym juehe katuha. (A'erehe Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta namõ pejumokõi ym pehẽ pexo.) ¹⁵ Kirisutu namõ Satana marã ka ym juja panduha. (Ãjã ramũĩ a'e.) Aja rahã, Kirisutu kotyhar namõ Satana kotyhar marã ka ym juja panduha. Tupã rehe jõ amõ ipy'a moĩ moĩ katu ame'ẽ namõ Tupã rehe jurujar ym

ame'ẽ marã ka ym juehe katuha. (A'erehe Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta namõ pejumokõi ym pehẽ pexo.) ¹⁶Tupã riki ixuwe katu te hũ ame'ẽ ke a'e. Jande py'a rehe a'e ihĩ katu. A'erehe jande riki Tupã rehe ngã jumu'eha renda aja saka. A'erehe Tupã rehe ipy'a ke amõ moĩ moĩ rahã, marã ka ym tupãran rehe ipy'a ke moĩha. Jande py'a rehe Tupã ihĩ katu. (A'erehe Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta namõ pejumokõi ym pehẽ pexo.) Yman kuja a'e pandu:

“Ihẽ kotyhar ta namõ ihẽ axo ta. Ame'ẽ ta py'a rehe ihẽ axo katu ta.

Ihẽ rehe ipy'a ke a'eta moĩ moĩ ta. Ame'ẽ ta ihẽma'e wan ta” aja riki. (A'erehe Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta namõ pejumokõi ym pehẽ pexo.)

¹⁷Jandema'e sawa'e te pandu tĩ:

“Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ke pehijar peho. Ame'ẽ ta ngi petyryk peho.

Upa ma'e jaxer ai ame'ẽ ke pehijar tĩ. Aja rahã, ihẽ kotyhar ta ke pehẽ aja ihẽ akwa katu.

¹⁸Pehẽ pái ke ihẽ aja ihẽ axo ta.

Ihẽ ra'yr ta ke pehẽ aja pexo ta tĩ. Ihẽ rajyr ta ke pehẽ aja pexo ta tĩ” aja yman jandema'e sawa'e te pandu. Pyrãtã te hũ ame'ẽ ke a'e.

Ta'yr ta ke pehẽ, a'erehe Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta namõ pejumokõi ym pehẽ pexo.

7

¹Yman upa aja pandu katuha ke Tupã moĩ katu jande pe. Aja rahã, jamu'e katu rahã, jakwa katu. A'erehe upa ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke mã peja jahijar katu. Ihẽ rehe katu me'ẽ ta! Apy'a

katu pehẽ rehe! Apandu katu pehẽ pe! Mã peja ma'e jaxer ai ame'ẽ rehe har jande py'a pe jakwa jakwa ym jaxo! Mã peja katu jaxo. Mã peja Tupã rehe jande py'a jamoĩ moĩ katu.

Páu hury katu

² (Ihẽ mu ta! Japandu pehẽ pe. Jande rehe juru ai ame'ẽ ta rehe pehendu ym.) Amõ ta pe ma'e katu ym ame'ẽ ke jama'ema'e ym. Jamujaxer ym amõ ta ke. Amõ ta ke jamuka'u te'e ym tĩ. Aja japyhyk ym ma'e ke. A'erehe mã peja jande rehe pepy'a katu. ³ Aja apandu rahã: "Ihẽ rehe pepy'a ym" aja ihẽ apandu ym. Apandu ramõ te: "Pehẽ rehe japy'a katu" aja riki. Aja rahã, Tupã putar rahã, pehẽ namõ aja te'e ta jaxo. Pe, pehẽ rekoha pe jamanõ ta my tĩ. Aja pehẽ rehe ihẽ apy'a katu aja amujekwa ta. ⁴ Pehẽ rehe ihẽ ajurujar katu. Amõ ta pe: "Korin ok ta pe har ta katu ame'ẽ ta ke a'eta" aja jõ pehẽ rehe har ihẽ apandu pandu. Mãte ihẽ akwaha. Anĩ. Ihẽ py'a ihẽ amãtã katu te riki. Ihẽ rury katu te hũ tĩ.

⁵ Masendo ywy pe jahyk rahã, tapijar te'e we jande ke amõ ta mupyrara. Amõ amõ rekoha rupi jaho rahã, aja tĩ. Jande ke mupyrara tĩ. Jande namõ amõ ta je'ẽ je'ẽ hũ tĩ. Pe, pehẽ pexoha rehe har jajumupyai tĩ. ⁶ Pyai ame'ẽ ta ke Tupã muhury katu. A'erehe a'e riki jande ke muhury katu. Jande rehe Tit uhyk katu uwyr. A'erehe jande ke Tupã muhury katu. ⁷ A'e uhyk uwyr rahã, jande ke a'e muhury katu. Amõ we tĩ. A'e ke pehẽ pemuhury katu tĩ, aja Tit pandu jande pe, a'erehe jande rury katu tĩ. Kuja jande pe a'e pandu tĩ:

—Páu! Nde rehe Korin ok ta pe har ta usak tar katu. Ne namõ ixo ame'ẽ ta rehe aja tĩ. Usak tar katu tĩ. Ame'ẽ sawa'e jaxer ixo, a'erehe ame'ẽ py'a ke a'ep pe har ta muruwak. Apo Tupã rehe ipy'a katu 'y. A'eta pandu tĩ: “Anĩ. Páu ta katu” aja a'eta pandu — aja Tit jande pe pandu.

A'erehe jande riki jande rury katu te hũ.

⁸ Paper pinim pehẽ pe ihẽ amondo kwe. Ame'ẽ rehe pesak rahã, pepyai riki. “Mã! Ihẽ amondo ym rahã, katu ta tipe” aja ihẽ akwa ym axo. I'i pehẽ ke ihẽ amupyai, ame'ẽ ke ihẽ akwa rahã, ihẽ apyai ta tipe. ⁹ Anĩ. Apo ihẽ rury katu riki. Pehẽ ke ihẽ amupyai. A'erehe anĩ. Pehẽ pepyai, a'erehe pehẽ py'a ke pemuruwak. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke pehijar. Tupã putar, aja pehẽ pepyai riki. Pexoha pemukatu, a'erehe pehẽ ke jamupyai te, aja ym. ¹⁰ Tupã putar, aja amõ pyai rahã, ixoty ipy'a ke a'e muruwak. Pe, ma'e ka'u te'eha ma'eha ke hijar. Ame'ẽ ke Tupã muhã katu. Aja rahã: “Katu tiki” aja amõ ukwa. Pe, Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta jupyai a'eta juehe jõ rahã, Tupã koty ipy'a muruwak ym. Manõ rahã, Tupã namõ ixo ym te ta.

¹¹ Pehẽ pepyai, a'erehe ixoty pehẽ py'a ke Tupã muruwak. Mã peja ame'ẽ ke pekwa pekwa pexo! Pehẽ py'a ke a'e muruwak, a'erehe pahar ma'e katu ym ame'ẽ ke pemukatu. “Mã! Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e. Ame'ẽ ke jamukatu ta” aja pepandu. Pe, pemukatu tĩ. “Mã! Ma'erehe ame'ẽ sawa'e ixoha jamukatu ym my?” aja pepandu. Pehẽ pejuparahy pehẽ juehe tĩ. Pehẽ ke Tupã mupyrara ta, ame'ẽ ngi pekyje tĩ. Jande rehe pepy'a katu, aja pemujekwa tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke

ma'e, a'e riki ipy'a ke Tupã koty muruwak tĩ, aja peputar katu tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e, ame'ẽ ke pemahy tar katu. Upa aja pemujekwa. Aja rahã, pahar katu ym ame'ẽ ke pemukatu tar katu tĩ, aja pemujekwa katu jande pe tĩ.

¹² A'erehe ame'ẽ paper pinim ke ihẽ amondo rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'e, ame'ẽ pe ihẽ amondo. Ame'ẽ pe jõ ym. Anĩ. Amõ ke ame'ẽ sawa'e muhuxĩ. Ame'ẽ huxĩ ame'ẽ pe ihẽ amondo tĩ. Ame'ẽ pe jõ ym tĩ. Anĩ. Pehẽ pe ihẽ amondo tĩ. Aja rahã, jande rehe pehẽ pepy'a katu te, aja pejumujekwa pehẽ jupe tĩ. (Jande rehe pehendu katu, a'erehe jande rehe pepy'a katu, aja pejumujekwa katu pehẽ jupe tĩ.) Ame'ẽ ke pehẽ pe amujekwa tar katu, a'erehe ame'ẽ paper pinim ke ihẽ amondo. “Ame'ẽ katu” aja Tupã pandu tĩ, ame'ẽja saka tĩ.

¹³ Jande rehe pehẽ pepy'a katu, a'erehe jande rury katu tĩ. Jande jõ riki jande rury katu my? Anĩ. Tit ke pemuhury tĩ. Ame'ẽ ke jakwa rahã, jande rury katu te riki tĩ. ¹⁴ Pehẽ koty Tit oho tate rahã, ihẽ apandu ipe: “Korin ok ta pe har ta katu riki. Nde rehe haihu katu ta” aja. Pe, ihẽ apandu aja pema'ema'e. (A'erehe ihẽ rury katu axo.) Jetehar ke pehẽ rehe har japandu. Aja te'eha japandu. Tit pe japandu aja pehẽ pema'ema'e katu ipe. ¹⁵ Tit pandu ame'ẽ ke rehe pehendu katu. Ame'ẽ ke a'e ukwa ukwa ixo. Pehẽ rok pe a'e ke pemupyta katu. Upa a'e pandu ame'ẽ ke pema'ema'e my, aja pekwa pekwa pexo. Upa ame'ẽ ke Tit ukwa ukwa ixo rahã, i'ar koty te we pehẽ rehe a'e ipy'a katu. ¹⁶ Ihẽ apandu ame'ẽ ke pema'ema'e ta, aja ihẽ akwa katu. A'erehe ihẽ rury katu tĩ.

8

Tamatarer ke me'ẽ ame'ẽ rehe har

¹ Jande mu ta! Pesarahã! Masendo ywy pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ẽ ta rehe Tupã usak katu. A'erehe a'eta ma'ema'eha ke pekwa, ame'ẽ ke japutar. ² A'eta ke amõ ta mupyrara te hũ. Aja Tupã rehe jurujar katuha ke amõ ta mukanim ta tipe. Anĩ. Mukanim ym. Masendo ywy pe har ta hury katu te hũ, a'erehe tamatarer ke a'eta me'ẽ me'ẽ hũ. Heta ym a'etama'e ke. Anĩ. A'eta me'ẽ me'ẽ katu riki. ³ Ko apandu pehẽ pe. Ima'e ke namõ a'eta ixo, ame'ẽ ke a'eta me'ẽ me'ẽ. Jete. Ame'ẽ 'ar koty te we a'eta me'ẽ me'ẽ. Aja jumunixói a'eta juehe, ame'ẽja saka. A'eta putar, a'erehe aja a'eta me'ẽ me'ẽ katu. ⁴ A'eta jande pe pandu pandu hũ: “Jundéi ywy rehe Tupã kotyhar ta ixo. Pyrara ixo. Ima'e ym te ma'e ke. Ame'ẽ ta rehe jande jahaihu tar katu. Jandema'e tamatarer ke jamatyr ta. Mã peja ame'ẽ ke peraho ngã pe” aja masendo ywy pe har ta pandu hũ jande pe.

⁵ Ta'yr mi a'eta matyr ta aja jakwaha naĩ. Anĩ. Heta te hũ matyr riki. Amõ we tĩ. Kuja a'eta pandu py: “Jande riki Tupã kotyhar ta ke jande” aja riki. A'erehe Tupã putar aja jamu'e, ame'ẽ ke a'eta ma'ema'e tĩ. ⁶ Ame'ẽ jakwa rahã, Tit pe japandu: “Tit! Amukwehe Korin ok ta pe har ta pe tamatarer matyriha ke nde eremu'e. Pe, a'eta matyr. Apo ixoty ejywyr eho tĩ. Pe, matyriha ke emumba. Aja rahã, upa matyr ta. Jesu kotyhar ta ma'e ke ima'e ym te, ame'ẽ ta pe ame'ẽ ke a'eta mondo tar katu” aja japandu Tit pe. ⁷ Pehẽma'e ke mãte hũ pehĩ. Kuja. Tapijar te'e we Tupã rehe

jõ pejurujar katu te. Amõ ta ke pemu'e katu te pexo tĩ. Tupã je'ẽha ke pekwa katu te tĩ. Upa ma'e katu ame'ẽ ke jõ pema'ema'e tar katu tĩ. Jande rehe pehẽ pepy'a katu te hũ tĩ. Upa aja pehẽ. Aja pehẽma'e pehũ aja saka. A'erehe apo ima'e ym te ame'ẽ ta pe tamatarer ke pemondo katu te hũ, aja japutar.

⁸ Pehẽ pema'ema'e ame'ẽ ke ihẽ apandu ym ta. Ima'e ym te ame'ẽ ta pe tamatarer ke amõ ta riki mondo tar katu te hũ, aja pehẽ pe ihẽ amujekwa tar katu. A'erehe amõ ta aja pehẽ tĩ. Aja rahã, myja me'ẽ ima'e ym te ame'ẽ ta pe peme'ẽ me'ẽ katu my, ame'ẽ ke ihẽ akwa tar katu. Aja ame'ẽ ta rehe pepy'a katu, aja pemujekwa ta.

⁹ Pesarahã! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te riki awa ta rehe pyrara usak, ame'ẽ ke pekwa. Ywa pe upa katu te ima'e ke pehĩ. Anĩ. Upa hijar. Pe, kome'ẽ ywy keruhũ pe uwyr rahã, ima'e ym te aja ixo. Pehẽ ke a'e muhã tar katu, a'erehe ima'e ym te ixo. Aja rahã, ywa pe pehẽma'e ke mãte hũ ta. (Aja pekwa pekwa pexo. Aja rahã, sehar ima'e ym te ame'ẽ ta pe peme'ẽ me'ẽ katu ta me'ẽ te'e tĩ.)

¹⁰ Peteĩ warahy 'ar aha oho apo. Ima'e ym te ame'ẽ ta pe tamatarer ke pemondo tar katu. Tamatarer pematyr riki. (Ame'ẽ upa ym we rĩ.) Apo ame'ẽ ke pemumba rahã, katu tiki, aja ihẽ apandu pehẽ pe. Pehẽ riki ima'e ym te ame'ẽ ta pe pemondo tar katu py. Pe, pehẽ riki pematyr py. Upa ym we rĩ. ¹¹ A'erehe apo pemumbarahã! Pematyr! Yman pepandu: "Ima'e ym te ame'ẽ ta pe tamatarer jamondo ta" aja. Aja apo pematyriha ke pemumba. Pehẽma'e tamatarer pehĩ apo 'y. Ame'ẽ ngi pematyr. ¹² Tamatarer ke peme'ẽ tar

katu rahã, pehẽma'e ngi har peme'ẽ katu. Ame'ẽ rehe Tupã pandu: “Katu tiki” aja. Pehẽma'e ym rahã, peme'ẽ ym. Ame'ẽ rehe Tupã pandu tĩ: “Katu tiki” aja tĩ. Juja katu te.

¹³⁻¹⁴ “Pehẽ jõ riki peme'ẽ katu. Amõ ta anĩ” aja ym ihẽ aputar. Apo pehẽma'e riki heta. A'erehe ima'e ym te ame'ẽ ta pe pemondo katu rahã, katu tiki. Yman rahã, pehẽma'e ym te rahã, pe, amõ tama'e heta rahã, pehẽ pe ame'ẽ ta riki me'ẽ me'ẽ ta tĩ. Aja rahã, juja katu te ngã me'ẽ me'ẽ ngã jupe.

¹⁵ Aja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ:

“Ma'e ke amõ matyr hũ, ame'ẽ ke pyta hũ ym.

Ma'e ke ta'yr mi matyr, ame'ẽ ke uhyk katu ipe” aja panduha ihĩ.

Tit namõ ehe katu ame'ẽ ta oho ta

¹⁶ Jande aja Tit kuja putar tĩ. “Korin ok ta pe har ta tamatarer matyr. Upa ym we rĩ. Ame'ẽ ke mumba rahã, katu tiki” aja a'e putar tĩ. Ame'ẽ putariha ke Tupã muwyr ipe. A'erehe Tupã pe japandu: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja.

¹⁷ Japandu ipe: “Korin ok ta pe har ta rehe esak eho” aja Tit pe. A'e pandu: “Hã! Ihẽ aho tar katu te tĩ. Ame'ẽ ta ke amu'e ta aho kỹ” aja jande pe pandu. Japandu ym rahã we, a'e oho tar katu. A'erehe a'e pandu: “Ihẽ aho ta kỹ” aja. ¹⁸ Tit namõ amõ jande mu ke jamondo ta jaxo. Ame'ẽ rehe har se upa Jesu kotyhar ta pandu: “Katu a'e. Myrandu katu a'e pandu pandu katu riki” aja. Ame'ẽ ke jamondo ta jaxo, Tit namõ. (Ame'ẽ ta tamatarer matyriha ke mumba ta pehẽ koty.) ¹⁹ Amõ we tĩ. Jesu kotyhar ta pandu ipe: “Nde ke jande japutar. Páu ta namõ eho katu. Amõ Jesu kotyhar ta pyrara

ixo. Ame'ẽ ta pe Páu ta namõ tamatarer eraho tĩ. Ame'ẽ ta rehe jande jahaihu tar katu, ame'ẽ ke emujekwa eho tĩ” aja. Aja rahã, tamatarer pyhyk ame'ẽ ta pandu ta: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja Tupã pe.

20-21 Mã tamatarer hũ pehẽ peme'ẽ. “Ame'ẽ ke Páu ta juehe pyhyk pyhyk” ame'ẽ je'ẽ je'ẽha japutar ym. A'erehe jetehar jamuhãi tar katu jamondo. Aja Tupã ukwa ame'ẽ ke japutar tĩ. Aja upa ngã ukwa ame'ẽ ke japutar katu tĩ.

22 A'erehe Tit ta namõ ame'ẽ jande mu ke jamondo jaxo. Ame'ẽ mu amõ koty koty jamondo kwe. Aja rahã: “Pahar ihẽ aho ta” aja a'e pandu. Apo pehẽ rehe a'e jurujar katu te. A'erehe pehẽ rehe uhyk rahã, pehẽ py'a ke a'e mâtã katu ta. Aja rahã, tamatarer matyriha ke pemumba ta. Upa ta pematyr. 23 Tit rehe har ihẽ apandu tĩ. Ihẽ namõ myrandu katu ke a'e pandu pandu tĩ. Ihẽ namõ pehẽ py'a ke a'e mâtã tar katu tĩ. Pe, amõ mu ta Tit namõ oho ta ixo. Ame'ẽ ta ke se Jesu kotyhar ta riki mondo tĩ. A'eta je'ẽha rupi ame'ẽ mokõi ta oho ixo. Ame'ẽ ta ke amõ ta ukwa rahã, Kirisutu pe pandu: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja. 24 Ame'ẽ ta pe pemujekwa. Pyrara ixo ame'ẽ ta rehe pehẽ pepy'a katu, aja pemujekwa. Tamatarer pemondo rahã, pehẽ pepy'a katu amõ ta rehe, aja pemujekwa. Aja rahã, upa Jesu kotyhar ta ukwa ta tĩ. Amõ we tĩ. Jande japandu: “Korin ok ta pe har ta tamatarer ke matyr katu ta” aja riki jande. Ame'ẽ riki jetehar te ke aja mã peja pemujekwa katu ngã pe tĩ. A'erehe tamatarer pematyriha ke pemumba katu.

9

Jesu kotyhar ta rehe haihu katu ame'ë rehe har

¹ Jundéi ywy pe Tupã kotyhar ta ixo. Ame'ë ta pe amõ Jesu kotyhar ta tamatarer ke mondo ixo. Ame'ë rehe har pehë pekwa, a'erehe ame'ë rehe har amõ we hũ ihë amupinim. Anĩ ta. ² Ame'ë ta pe tamatarer ke pemondo tar katu tĩ, aja ihë akwa katu. A'erehe pehë rehe har masendo ywy pe har ta pe ihë apandu katu. “Ngere ywy pe jande mu ta ixo. Korin ok ta pe har ta ke. Ima'e ym te ame'ë ta pe a'eta tamatarer ke mondo tar katu” aja ihë apandu. “Jete. Yman amõ warahy 'ar rahã, ame'ë ta tamatarer ke mondo ta tipe” aja jande japandu. Ame'ë ke masendo ywy pe har ta ukwa rahã, tamatarer ke ame'ë ta mondo tar katu tĩ. ³ Amõ ta pe japandu: “Korin ok ta pe har ta tamatarer ke matyr katu riki” aja jande. Pe, tamatarer pematyr ym rahã, amõ ta pandu ta: “Páu te'e pandu” aja. A'erehe jande mu ta ke pehë koty jamondo jaxo. Pehë namõ ixo rahã, tamatarer ke pematyr katu ta. Upa pehĩ ta. ⁴ Anĩ rahã, pehë ngi jande ruxĩ ta. Ihë namõ masendo ywy pe har ta pehë rehe uhyk rahã, tamatarer nixói, aja jakwa. Aja rahã, pehë ngi jande ruxĩ ta. Pehë rehe jajurujar katu riki a'erehe pehë ngi jande ruxĩ ta. Pehë ruxĩ ta pehë ke tĩ. ⁵ A'erehe jande mu ta pe ihë apandu: “Korin ok ta pe peho py. Pehë raikwer rupi ihë aho ta. Korin ok ta pe har ta pandu: “Tamatarer jande jamatyr ta' aja. Ame'ë ke a'ep pe har ta namõ pematyr” aja ihë apandu. Aja rahã, pehë rehe ihë ahyk rahã, tamatarer pehĩ ta. Aja rahã, pehë ruryha namõ tamatarer pematyr, aja pemujekwa

ta ngã pe. Peme'ẽ tar ym ha namõ pematyr. Anĩ. Aja ym riki. Pehẽ rury katuha namõ pematyr.

Huryha namõ peme'ẽ katu

⁶ Heta ym ma'e raĩ ke amõ jytyr rahã, ta'yr mi i'a ke matyr tĩ, ame'ẽ ke pekwa pekwa pexo. Heta te hũ ma'e raĩ ke amõ jytyr rahã, heta te hũ i'a ke matyr ta tĩ. (Aja tamatarer me'ẽha ke tĩ. Heta tamatarer peme'ẽ rahã, heta ma'e ke pehẽ pe Tupã muwyr ta tĩ.) ⁷ A'erehe: “Kuja hetaha ihẽ ame'ẽ ta” aja amõ pandu. Aja rahã, aja a'e me'ẽ rahã, katu tiki. Huryha namõ me'ẽ, ame'ẽ ke rehe Tupã hury katu tĩ. A'erehe me'ẽ tar ym ha namõ amõ me'ẽ rahã, katu ym. “Mã! Ihẽ ame'ẽ ta me'ẽ te'e” aja ukwaha namõ me'ẽ rahã, katu ym tĩ. ⁸ Pehẽ pexoha rehe ma'e ke peputar, ame'ẽ ke Tupã muwyr ta. “Ma'e ke jande pe emuwyr” aja Tupã namõ pepandu, ame'ẽ 'ar koty te we a'e muwyr ta. Aja rahã, aja te'eha pehẽ pexoha rehe ma'e ke pehĩ. Amõ we hũ pehẽma'e pehĩ ta. Aja rahã, ame'ẽ ngi har pyrara ixo ame'ẽ ta pe peme'ẽ katu. ⁹ Aja riki Tupã je'ẽha mujekwa. Kuja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ:

“Ma'e ima'e ym te ame'ẽ ta pe Tupã muwyr katu te hũ. Aja te'eha pyrara a'e usak katu ixo” aja riki.

¹⁰ Ma'e raĩ ke amõ jytyr rahã, tyarõ rahã, i'a pehĩ tĩ. Ame'ẽ ke Tupã muwyr ipe, ame'ẽja saka. Awa mi'u ke a'e muwyr katu tĩ. Aja pehẽ pe tĩ. Pehẽ pexoha rehe ma'e ke peputar, ame'ẽ ke Tupã upa muwyr ta pehẽ pe tĩ. Amõ we hũ muwyr ta pehẽ pe tĩ. Aja rahã, pehẽma'e pehũ ta. Aja rahã, ame'ẽ ngi har ima'e ym te ame'ẽ ta pe peme'ẽ

me'ē katu te we hū ta tī. ¹¹ Pehēma'e ke heta hū, aja Tupā muwyr ta pehē pe. Aja te'eha ta. Aja rahā, ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē katu ta. Aja te'eha pexo ta. Pehē pematyr, ame'ē ke jamuhāi jamondo. Aja rahā, pyhyk ame'ē ta pandu ta: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā pe. ¹² Pehē peme'ē, ame'ē riki ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē katu ta. Tupā kotyhar ta ima'e ym te rahā, ame'ē ta pe peme'ē katu ta. Pe, a'eta pyhyk rahā, Tupā pe pandu ta: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pandu hū ta. ¹³ Tamatarer pehē pematyr hū rahā, myrandu katu rehe pehendu katu, aja pemujekwa katu ngā pe. Kirisutu rehe har myrandu katu ame'ē ke pehendu katu. A'erehe Tupā pe ngā pandu ta: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. Ame'ē myrandu katu pepandu pandu katu tī. Jundēi ywy pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ē ta pe tamatarer peme'ē katu. Amō ta pe peme'ē katu tī. ¹⁴ A'erehe pehē rehe har Tupā namō a'eta pandu pandu katu. Pehē rehe a'eta ipy'a katu riki. Pyrara ixo ame'ē ta pe peme'ē katu rahā, katu tiki, aja pehē pe Tupā mujekwa. Aja pehē rehe a'e usak katu te hū. ¹⁵ Ma'e katu te ame'ē ke amō te'e me'ē. Marā ka ym hepyha mangaha. Katu te hū. Aja jande pe Ta'yr ke Tupā muwyr tī. A'erehe mā peja jande japandu ipe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja riki.

10

“Ihē ke Kirisutu mondo” ame'ē rehe har Páu pandu

¹⁻² Ko ihē Páu. (Ihē rehe juru ai ame'ē ta pe apandu apo 'y.) Ihē rehe har ame'ē ta pandu: “Jande namō Páu ixo rahā, jande ngi a'e kyje,

a'erehe hātā ym pandu. Pepaite ixo rahā, mā hātā panduha a'e mupinim jande pe” aja amō ta pandu naī. Pesarahā! Katu ame'ē ke jō Kirisutu ma'ema'e. Wewe katu pandu ngā pe tī. Aja pehē pe ihē apandu tar katu tī. (A'erehe pehē py'a pemuruwak, aja rahā Kirisutu aja wewe katu pehē pe apandu ta tī.) Pehē py'a pemuruwak ym rahā, mā hātā ihē aje'ē je'ē ta pehē pe. Pesarahā! Ihē rehe juru ai ame'ē ta pe hātā ihē aje'ē katu, aja akwa katu. (Tupā je'ēha ke japandu rahā, tamatarer hū japyhyk, aja ame'ē ta pandu naī.) Ame'ē ta pe, hātā ihē aje'ē ta, aja ihē akwa katu. ³ Awa te'e aja jande jaxo tī. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta namō kome'ē ywy keruhū pe jaxo. “Myrandu katu riki te'e” aja amō ta pandu naī. Ame'ē ta je'ēha ke jamukanim rahā, jande je'ēha rupi aja ym jamukanim. ⁴ Pesarahā! Tupā je'ēha rupi ame'ē ta je'ēha ke jamukanim. Pyrātāha ke a'e muwyr jande pe. Ame'ē namō myrandu katu ke putar ym ame'ē ta ukwaha ke jamukanim. Ame'ē ta te'e pandu: “Myrandu katu riki te'e” aja riki. Ame'ē ke Tupāma'e pyrātāha rupi jamukanim. ⁵ Juehe har Tupā mujekwa ngā pe. Ame'ē ke amō ta putar ym. Je'ē je'ē hū ehe har. A'eta ukwa katu, aja a'eta jupe naī. Upa ame'ē ke Tupā je'ēha rupi jamukanim. Aja rahā, ame'ē ta ukwaha ke jamuruwak. Pe, Kirisutu rehe hendu katu. ⁶ Jande rehe pehendu katu, aja upa pemujekwa jande pe. Aja rahā, jande rehe hendu ym ame'ē ta pe jaje'ē je'ē ta. Ame'ē ta pe jaje'ē ta: “Pehē katu ym” aja.

⁷ Pesarahā! “Páu Kirisutu mondo ame'ē ke aja ym a'e” aja amō ta pandu naī. Mā! Ame'ē ta awa rehe jō usak te'e, aja ixo. Soroka pe jō usak te'e aja

ixo. Pehē koty amō Kirisutu mondo ame'ē ke ixo. Mā! Ehe har pekwa pekwa pexo tī. A'e Kirisutu mondo ame'ē ke rahā, ihē aja tī. ⁸⁻⁹ “Jandema'e sawa'e te je'ēha rupi ihē apandu pandu. Ihē ke a'e mondo” aja pehē pe ihē apandu. Aja ihē apandu hū riki. Ame'ē ngi ihē ruxī ym. A'e je'ēha rupi pexoha rehe har hātā ihē aje'ē je'ē. Anī. Aja ym. Paper pinim ke pehē pe ihē amondo axo. Ame'ē pe pehē ke ihē amukyje. Anī. Aja ym ihē aputar tī. Kuja aputar. Kirisutu je'ēha rupi pehē py'a ke ihē amātā. Aja rahā i'ar koty te we Tupā rehe jō pehē py'a pemapyk katu. Ame'ē ke aputar katu. (A'erehe ihē ke Kirisutu mondo.) ¹⁰ Pesarahā! Kuja amō pandu ta my. “Paper pinim ke Páu muwyr. Hātā je'ēha ke a'e mupinim. Je'ē je'ē hū, ame'ē panduha ihī. Jande namō a'e ixo rahā, pitu te'e a'e. A'e je'ēha te reko ym. Je'ēha hātā ym te riki” aja pandu my. ¹¹ Ame'ē ta kuja ukwa ta me'ē te'e. Pehē namō ihē axo ym rahā, paper pinim ihē amondo. Ame'ē pe hātā je'ēha ke ihē amupinim. Pe, pehē koty aho rahā, juja katu te ta. Ihē amupinim, aja pehē pe hātā ihē aje'ē je'ē ta kŷ. Akyje ym ta ihē.

¹² Amō ta pandu: “Jande riki katu te ame'ē ta ke jande” aja a'eta juehe har jupandu. Ame'ē ta aja ihē my? Anī. Aja: “Ihē katu te ihē” aja ym ihē rehe har akwa akwa axo. A'eta aja ihē tī, aja ym axo. Juja ym. Ame'ē ta pandu a'eta jupe: “Pesarahā! Jande jō riki katu ame'ē ke jama'ema'e. Amō ta aja ym jaxo. Jande jō katu” aja a'eta jupe ukwaha. Mā! Ukwa ym te ame'ē ta ke a'eta. Ka'u te'e ame'ē ta ke a'eta. ¹³ Aja ym ihē rehe har ihē apandu. “Tupāma'e pyrātāha namō myrandu katu apandu”

aja apandu. Aja ym rahã, aja ihẽ apandu ym ta tipe.

Amõ amõ hekoha pe ihẽ ke Tupã mondo. Manambe amõ. A'ep jõ myrandu katu ke japandu jaho. Ame'ẽ hekoha jandema'e parakyha renda, ame'ẽja saka. Pe, yman pehẽ koty jande ke Tupã mondo. Jandema'e parakyha renda, ame'ẽja saka tĩ. ¹⁴ Pehẽ koty jande ke Tupã mondo. Aja ym rahã: “Tupã je'ẽha rupi jajur” aja japandu ym ta tipe. Yman pehẽ rehe jahyk rahã, myrandu katu ke japandu pandu pehẽ pe. Ame'ẽ myrandu katu japandu rahã, Kirisutu rehe har japandu.

¹⁵ Pesarahã! Ngã pe amõ riki Tupã je'ẽha ke mu'e py. Ame'ẽ raikwer rupi amõ ta oho, pe, pandu: “Jande jõ riki Tupã je'ẽha ke jamu'e katu” aja. Aja ym jaxo. Anĩ. Kuja jaxo. Pehẽ koty jande ke Tupã mondo. A'erehe pehẽ ke jamu'e. Aja rahã, Kirisutu rehe pejurujar katu te we hũ, aja japutar. Aja rahã, i'ar koty te we Tupã je'ẽha pehẽ ke jamu'e katu ta. ¹⁶ Aja upa rahã, pehẽ rekoha kupe koty myrandu katu ke apandu pandu ta aho. Myrandu katu ke amõ pandu ym, ame'ẽ ta renda pe apandu pandu ta ahõ. Aja rahã, amõ ta pandu py, ame'ẽ renda pe haikwer rupi ihẽ aho ym ta. “Ihẽ jõ pehẽ pe Tupã je'ẽha ke ihẽ amu'e” aja ym ihẽ apandu ta tĩ.

¹⁷ Pesarahã! Kuja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ: “Ihẽ jõ riki ama'ema'e katu” aja amõ pandu tar katu rahã, kuja a'e pandu ta me'ẽ te'e: “Jandema'e sawa'e te riki ma'ema'e, ame'ẽ ke ko. Katu te ame'ẽ” aja panduha ihĩ. ¹⁸ Jandema'e sawa'e te riki amõ rehe har pandu ta: “A'e katu” aja. Aja rahã, ame'ẽ ke katu. Juehe har amõ pandu: “Ihẽ

katu” aja. Aja rahã, katu aja ym a'e. (A'erehe ihẽ rehe har Tupã pandu: “Nde katu” aja ihẽ aputar. Sawa'e pandu ame'ẽ ke anĩ. Aputar ym ame'ẽ ke.)

11

Mã peja pehẽ ke Kirisutu mondo ame'ẽ ta ran muka'u te'e ym

¹ (“Katu ame'ẽ ke ihẽ” aja ihẽ apandu rahã) aka'u te'e ame'ẽ ke aja saka ihẽ apandu axo. Mã peja pehẽ py'ahu te'e pehendu. ² Pehẽ riki kũjã ixo te'e ame'ẽ ke, ame'ẽja saka. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ipy'a pe nixói te, ame'ẽja saka. Pe, peteĩ sawa'e pe jõ pehẽ ke ihẽ apandu katu, ame'ẽja saka. “Nde pe ihẽ ame'ẽ ta” ame'ẽja saka. Ame'ẽ sawa'e Kirisutu ke. (Pe, Kirisutu ngi amõ koty pehẽ py'a pemu-ruwak, a'erehe pehẽ rehe ihẽ ajyty'ym.) Tupã aja tĩ. Pehẽ rehe jyty'ym tĩ. Aja pehẽ rehe ajyty'ym tĩ. ³ Yman Ewa pe mbói te'e pandu. Satana riki. (Ãjã ramũi a'e.) Pandu katu tipe. Anĩ. Muka'u te'e Ewa ke. Aja pehẽ ke amõ ta muka'u te'e ta my tĩ. Ame'ẽ rehe ihẽ ajumupyai. Muka'u te'e rahã, Kirisutu rehe jõ pehẽ pepy'a katu te, ame'ẽ ke pehijar ta my. ⁴ Pehẽ pe Jesu rehe har jande jamu'e. Amõ kotyhar Jesu rehe har amõ ta mu'e pehẽ pe. Pe, ame'ẽ ta rehe pehẽ ruryha namõ pehendu katu. Katu ym aja. Tupã je'ẽha ke japandu rahã, Tupãma'e pyrãtãha namõ ma'e ke jama'ema'e, aja jetehar te ke aja jamujekwa. Apo amõ kotyhar Tupã'ã rehe har amõ ta mu'e. Ame'ẽ rehe pehendu katu. Katu ym aja. Myrandu katu ke pehẽ pe japandu. Ame'ẽ rehe pejurujar katu. Apo amõ kotyhar

myrandu katu ke amō ta pandu pehē pe. Ame'ē rehe pehendu katu tī. Katu ym aja.

⁵ Kirisutu mondo ame'ē ta ke pehē koty ixo apo. “Jande katu te” aja ame'ē ta ukwa a'eta jupe naī. Anī. Ihē 'ar koty te we katuha, aja ym ame'ē ta, aja akwa. ⁶ Ma'e pandu katu te hū ame'ē ke aja ym ihē. Anī. Tupā rehe har akwa katu te hū ame'ē ke ihē, aja jō ihē akwa. Ame'ē ke pehē pe ihē amujekwa katu. Aja te'eha pehē pe ihē amujekwa. (Aja rahā, ihē rehe pehendu katu ta apo my.)

⁷ Myrandu katu ke jande pe Tupā mujekwa. Ame'ē ke pehē pe ihē apandu pandu. Arahā pehē ngi tamatarer ke ihē apyhyk ym. A'erehe: “Páu Kirisutu mondo ame'ē ke aja ym a'e” aja pekwaha naī. Anī. Kirisutu mondo ame'ē ke ihē. Pesarahā! Ngāma'e miasu aja ihē axo, a'erehe ihē aparaky axo. Aja tamatarer apyhyk. Ame'ē pe jō ihēma'e ajo'ok katu. Ngāma'e miasu aja ihē axo, a'erehe katu ym my? Anī. Katu tiki. Aja ihē axo. Aja rahā Tupā rehe har pejumu'e katu. Aja katu pehē pe.

⁸ Pehē pe myrandu katu ke ihē apandu pandu axo rahā, amō ta ngi tamatarer ihē apyhyk. Amō hekoha pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ē ta ngi tamatarer ihē apyhyk. (Pehē ngi anī.) Ihē pe a'eta te'e me'ē me'ē. A'erehe ame'ē tama'e ke ihē amukanim, ame'ēja saka. (A'erehe ihēma'e ke upa pehī.) A'erehe pehē pe myrandu katu ihē apandu pandu. (Aja pehē namō ma'e ke ihē ama'ema'e.) ⁹ Pe, pehē namō ihē axo rahā, tamatarer ke ihē aputar rahā, pehēma'e ke ihē apyhyk ym. Masendo ywy pe har ta jande mu ta riki tamatarer ke muwyr ihē pe. Upa ihē aputar ame'ē ke a'eta muwyr. Yman: “Tamatarer ihē

aputar” aja apandu ym pehẽ pe. Aja yman rahã, apandu ym te ta tĩ. Aja te'eha apandu ym ta.

¹⁰ Kirisutu kotyhar ke ihẽ. A'erehe jetehar ke apandu. Kuja. “Myrandu katu ke ihẽ apandu axo rahã, amõma'e tamatarer ke ihẽ apyhyk ym te ta” aja ihẽ akwa. Aja te'e ta ihẽ. Pehẽma'e tamatarer apyhyk ym te ta. Aja upa ngere ywy pe har tama'e ihẽ apyhyk ym ta tĩ. (Ngere ywy pe pexo. Korin ok ta aja tĩ. Ngere ywy rehe ihĩ tĩ.) ¹¹ “Jandema'e tamatarer Páu pyhyk ym, a'erehe jande rehe a'e ipy'a ym” aja amõ ta pandu naĩ tĩ. Anĩ. Aja ym. Pehẽ rehe ihẽ apy'a katu, ame'ẽ ke Tupã ukwa katu tĩ.

¹² Myrandu katu ihẽ apandu rahã, amõma'e tamatarer ihẽ apyhyk ym we ta rĩ. Aja tapijar te'e we ihẽ axo ta rĩ. Aja rahã, amõ Kirisutu mondo ame'ẽ ta kuja: “Páu aja myrandu katu ke japandu” aja marã ka ym panduha. Ame'ẽ ta amõ tama'e tamatarer ke pyhyk riki. A'erehe ihẽ aja: “Ihẽ apyhyk ym” aja marã ka ym panduha. Ame'ẽ ta riki Kirisutu mondo ame'ẽ ta ke aja a'eta jupe.

¹³ Ame'ẽ ta Kirisutu mondo ame'ẽ ta ke aja ym. Kirisutu mondo ame'ẽ ta ran ke a'eta. Te'e a'eta pandu. “Tupãma'e parakyha ke jama'ema'e” aja te'e a'eta. A'eta rehe amõ usak rahã, ame'ẽ ta Kirisutu mondo ame'ẽ ta ke a'eta aja riki. Anĩ. Muka'u te'e ngã ke ame'ẽ ta.

¹⁴ Pesarahã! Satana riki jumuruwak. (Ãjã ramũi a'e.) Tupã je'ẽha rahoha katu te aja a'e jumuruwak. Aja a'e muka'u te'e ngã ke. ¹⁵ A'erehe Satana kotyhar ta jumuruwak riki tĩ. Kuja. “Katu ame'ẽ ta ke jande. Jetehar te ke japandu ngã pe” aja ame'ẽ ta pandu naĩ. Pandu ame'ẽ ta ran, aja

ame'ẽ ta jumuruwak. (Aja Kirisutu mondo ame'ẽ ta ran ta ke.) Aja muka'u te'e ngã ke. 'Ar rehe angaha uhyk rahã, ame'ẽ ta ke Tupã mupyrara ta. Ame'ẽ ta ma'ema'eha, aja mupyrara ta. (A'erehe Kirisutu mondo ame'ẽ ta ran rehe pehendũ ym.)

Kirisutu mondo ame'ẽ ke aja Páu ixo rahã, a'e ke ngã mupyrara hũ

¹⁶ Ihẽ riki aka'u te'e ame'ẽ ke, aja pehẽ ngi har amõ ta ukwaha a'eta jupe. Aja ym rahã, katu tiki. Pe, apandu tĩ. “Ihẽ aka'u te'e ame'ẽ ke ihẽ” aja ihẽ rehe har apandu we mi rahã, mã peja: “Páu ke japutar” aja pepandu. Aja rahã, mu'eharan ta aja saka: “Ihẽ katu” aja ihẽ axo ihẽ jupe. ¹⁷ Ame'ẽ ke ihẽ apandu rahã, Tupã je'ẽha rupi ym ihẽ apandu. Ihẽma'e je'ẽha rupi apandu. “Ihẽ katu” aja apandu rahã, aka'u te'e ame'ẽ ke ihẽ aja apandu axo. (Aja rahã, ihẽ rehe pehendũ katu ta my tĩ.) ¹⁸ “Ihẽ katu” aja pandu ame'ẽ ta heta ixo. Awa te'e aja pandu tĩ. A'erehe ihẽ apandu tĩ. “Ihẽ katu” aja ihẽ jupe. (Aja rahã, ihẽ rehe pehendũ katu ta my tĩ.) ¹⁹ Pehẽ pekwa katu te aja pekwha pehẽ jupe. Mã! Pekwa katu tipe. Ka'u te'e ame'ẽ ta katu aja pekwha. Pe, ame'ẽ ta rehe pehendũ katu. (Aja rahã, mã peja ihẽ rehe pehendũ katu tĩ. A'erehe aka'u te'e ame'ẽ ke ihẽ aja ihẽ axo tĩ.)

²⁰ Pehẽ ke amõ koty koty mondo ame'ẽ ta rehe har pepandu: “Mã peja pexo” aja. Pehẽma'e ke te'e pyhyk raho ame'ẽ ta rehe har: “Mã peja peraho” aja tĩ. Pehẽ ke a'eta muka'u te'e tĩ. “Mã peja” aja pepandu tĩ. “Jaxer ai ame'ẽ ta ke pehẽ” aja a'eta ukwaha pehẽ rehe har. “Mã peja” aja pepandu tĩ. Pehẽ ke a'eta nupã, aja pehẽ jaxer aja a'eta

ukwaha. Pe, pepandu: “Mā peja” aja. ²¹ Mā! Ame'ē ta ma'ema'eha aja ihē ama'e ym. Ihē ruxī ingi, a'erehe ihē ama'e ym riki. A'erehe ihē pitu te'e, aja amō ta ukwaha naī. Mā! Je'ēha te areko ym ihē, aja a'eta ukwaha naī tī.

Ma'e ke rehe har: “Mā! Katu te” aja amō pandu tar katu rahā, ihē aja tī. “Katu te” aja ihē rehe har apandu. Aja rahā, aka'u te'e ame'ē ke ihē, aja akwa ihē juehe har. (Aja rahā, ihē rehe pehendū katu ta my tī.) ²² Kirisutu mondo ame'ē ta ran jundéu awa ta ke my? Ihē aja tī. Jundéu awa ke ihē tī. Ame'ē ta Amarā rainō ta ke my? Ihē aja tī. Amarā rainō ke ihē tī. ²³ Kirisutuma'e parakyha ke ame'ē ta my? Ame'ē ta 'ar koty te we ihē riki Kirisutuma'e parakyha ke. (Aja Kirisutu mondo ame'ē ke ihē, aja amujekwa pehē pe.) Aja apandu rahā, aka'u te'e ame'ē ke ihē, aja akwa ihē juehe har. Kirisutu mondo ame'ē ta ran 'ar koty te we myrandu katu ke ihē apandu pandu. Ame'ē ta 'ar koty te we kyndaha pe ihē ke amō ta kynda raho. Ame'ē ta 'ar koty te we ihē ke amō ta pirok hū. Ame'ē ta 'ar koty te we tate ihē amanō. (Aja Kirisutu mondo ame'ē ke ihē, aja amujekwa pehē pe.)

²⁴ So'o pirer pe ihē ke jundéu ta awama'e kapitā ta nupā hū. Kuja, 39 hetaha ihē kupe rupi nupā. Aja kuja hetaha. Awa po wajar petēihar upa aja riki. ²⁵ Homa awa ta ihē ke nupā tī. Myra ra'yr pe nupā. Ame'ē kuja hetaha, mahapyr. Peteihar ihē rehe parahy ame'ē ta ita ombor. Ihē ke japi tipe. Tate ihē ke jukwa. Jarusu keruhū pe ihē aho axo rahā, jarusu keruhū ke y kotok keruhū upa mupēpen. Mahapyrihar aja ihē axo. Amō rahā, y pe ihē axo. Aja te'e pytun oho. Aja te'e xu'em oho

tĩ. Tate ihẽ ke y jukwa. (Aja Kirisutu mondo ame'ẽ ke ihẽ, aja amujekwa pehẽ pe.)

²⁶ Amõ amõ hekoha pe ihẽ awata aho rahã, pyrara ihẽ axo. Y tiha ame'ẽ tate ihẽ ke jukwa. Ma'e mukanĩha ta tate ihẽ ke jukwa tĩ. Ihẽ ke jundéu awa ta tate jukwa tĩ. Jundéu awa aja ym ame'ẽ ta tate jukwa ihẽ ke tĩ. Ok ta pe ihẽ axo rahã, ihẽ ke amõ ta tate jukwa tĩ. Ka'a rupi ihẽ awata axo rahã, pyrara ihẽ axo tĩ. Y ramũi aha aho rahã, tate y ihẽ ke jukwa tĩ. Ihẽ rehe katu ame'ẽ ta ran ihẽ ke mupyrara tĩ. (Aja Kirisutu mondo ame'ẽ ke ihẽ, aja amujekwa pehẽ pe.)

²⁷ Ihẽ aparaky te hũ. Ihẽ re'õ te ihẽ axo tĩ. Pyrara ihẽ axo, a'erehe amõ amõ rahã, ihẽ aker ym. Myahy hũ ihẽ axo tĩ. Ma'e ke ihẽ a'u ame'ẽ ke amõ amõ rahã nixói te. Pyrara ihẽ axo tĩ. Amõ amõ rahã, ihẽ akeriha renda nixói te tĩ. Amõ amõ rahã, ihẽma'e mundeha nixói tĩ. (Aja Kirisutu mondo ame'ẽ ke ihẽ, aja amujekwa pehẽ pe.)

²⁸ Amõ we tĩ. Wera rahã pame katu te Jesu kotyhar ta rehe har ihẽ ajumupyai hũ axo. Amõ amõ ok ta pe ixo ame'ẽ ta rehe har ihẽ ajumupyai hũ axo. (Juru jar katuha ke hijar my, ame'ẽ rehe ajumupyai hũ axo.) ²⁹ Jesu kotyhar riki Tupã rehe jõ ipy'a mapyk wan rahã, ihẽ apyai tĩ. Pe, amõ rehe hendu, a'erehe ma'e jaxer ai ame'ẽ ke amõ ma'ema'e rahã, ihẽ apyai te hũ tĩ. (Aja Kirisutu mondo ame'ẽ ke ihẽ, aja amujekwa pehẽ pe.)

³⁰ "Ihẽ katu te" aja ihẽ jupe apandu ta me'ẽ te'e rahã, ihẽ riki pitu te'e aja ihẽ amujekwa ta. Ame'ẽ rehe har ihẽ apandu katu ta. ³¹ Ihẽ te'e apandu ym, aja Tupã ukwa katu. A'e riki Jesuma'e pái keruhũ. "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja Tupã pe

japandu. Jesu jandema'e sawa'e te a'e. Pesarahã! Te'e apandu ym ihẽ. ³² Ndama ok ta pe ihẽ axo rahã, ihẽ ke kapitã pyhyk ta tipe. Arahã Are riki kapitã keruhũ. Harõha ta pe kapitã pandu: “Ok ta rukwen keruhũ rehe peharõ. A'ep Páu ke pepyhyk” aja riki. ³³ Anĩ. Ihẽ ke a'eta pyhyk ym. Ok ta kurar ngi ihẽ ke ihẽ rehe katu ame'ẽ ta mujy mondo. Wasãkãran keruhũ pe mujy mondo. Kurar soroka rupi mujy mondo. (Aja ihẽ ajan aho ingi. Aja ihẽ pitu te'e, aja ihẽ amujekwa ngã pe.)

12

Páu pe ma'e ke Tupã mujekwa

¹ “Ihẽ katu te” aja apandu ihẽ jupe rahã, katu ym aja akwa. Anĩ. (Pehẽ koty Kirisutu mondo ame'ẽ ta ran ixo. Ixeraiha aja ame'ẽ ta usak hũ, aja pandu.) A'erehe: “Katu te” aja ame'ẽ ta ukwaha jupe naĩ. A'erehe aja ihẽ tĩ. Ihẽ keraiha aja ihẽ asak tĩ. Ame'ẽ rehe har apandu ta apo 'y. Jandema'e sawa'e te mujekwa ihẽ pe. Ame'ẽ rehe har ihẽ apandu ta apo 'y. ² Yman ywa pe ihẽ ke Tupã raho. Ywa te hũ, aja akwaha. Yman riki. Kuja, 14 warahy 'ar aha oho apo. Ihẽ ke a'e raho te my? Ihẽ keraiha aja ihẽ asak my? Ame'ẽ ke Tupã jõ riki ukwa katu. Ihẽ akwa ym. ³ Kuja. Pahar Tupã ixo ame'ẽ pe ihẽ ke a'e raho. Ame'ẽ ke jetehar te my? Ihẽ akwa ym. Ihẽ keraiha aja ihẽ asak my? Ame'ẽ ke Tupã jõ ukwa katu, aja apandu tĩ. ⁴ A'ep ma'e ke ihẽ ahendu. Ame'ẽ rehe har marã ka ym amõ pe ihẽ apanduha. Je'eha nixói. Ihẽ ahendu ame'ẽ ke amõ pe apandu ym ta me'ẽ te'e. “Emujekwa ym ngã pe” aja ihẽ pe a'e pandu. ⁵ Ma'e ke ihẽ ahendu, a'erehe:

“Ihẽ katu te” aja akwa ihẽ jupe. Ihẽ rehe har: “Katu te” aja ym apandu. Ihẽ pitu te'e, ame'ẽ rehe har jõ ihẽ apandu katu. ⁶“Ywa pe ihẽ asak aho” aja ihẽ apandu rahã: “Mã! Ka'u te'e ame'ẽ ke a'e” aja ihẽ rehe har apandu ta my. Anĩ. Jete ihẽ apandu, a'erehe aka'u te'e aja ym ihẽ. Ywa pe ihẽ asak aho, ame'ẽ rehe har ihẽ apandu ym ta. Pesarahã! Kome'ẽ wvy keruhũ pe ihẽ ama'ema'eha ke rehe amõ usak. Ihẽ apandu ame'ẽ ke rehe hendu tĩ. A'erehe ihẽ rehe har ukwa katu. (Kirisutu mondo ame'ẽ ke ihẽ, aja ukwa katu.)

⁷ Mãte hũ katu ame'ẽ ke ihẽ asak, a'erehe: “Ihẽ katu te” aja ihẽ axo my? Anĩ. Aja Tupã putar ym, a'erehe ma'e ahy te ame'ẽ ke ihẽ pe a'e muwyr. Ame'ẽ riki Satanama'e je'ẽha rahoha, aja saka. (Ãjã ramũ i a'e.) A'e riki ihẽ ke mahy, ame'ẽja saka. Aja rahã: “Ihẽ katu te” aja ym ihẽ akwa akwa axo. ⁸ Ame'ẽ ahyha rehe har Tupã namõ ihẽ apandu. Mahapyr ihẽ apandu: “Ihẽ ngi ahyha ke emukanim” aja apandu ipe. ⁹ A'e pandu:

—Anĩ. Amukanim ym ta. Nde rehe ihẽ apy'a katu te. Ame'ẽ jõ riki katu. Ame'ẽ ke a'ewan nde pe. Nde pitu te'e rahã, ihẽma'e pyrãtãha ke nde eremujekwa katu ngã pe — aja Tupã ihẽ pe.

A'erehe: “Ihẽ pyrãtã ym” aja ihẽ apandu katu ngã pe. Ihẽ pitu te'e rahã, Kirisutuma'e pyrãtãha ihẽ namõ ixo. A'erehe ihẽ rury katu te. ¹⁰ Ihẽ pitu te'e rahã, ihẽ rury katu ihẽ axo. Ihẽ rehe amõ ta juru ai rahã, ihẽ rury katu ihẽ axo tĩ. Ihẽ apyrara rahã, aja tĩ. Ihẽ rury katu axo tĩ. Ihẽ ke amõ ta mahy rahã, aja tĩ. Ihẽ rury katu axo tĩ. Mãte ihẽ akwaha aja rahã, aja tĩ. Ihẽ rury katu ihẽ axo tĩ. Upa ame'ẽja rahã, ihẽ rury katu. Kirisutu kotyhar

ke ihě, a'erehe ihě rury katu ihě axo. Ihě pitu te'e rahã, Kirisutuma'e pyrãtãha ke ihě amujekwa katu ngã pe, a'erehe ihě rury katu ihě axo.

Korin ok ta pe har ta rehe Páu jumupyai

¹¹ “Ihě katu te” aja ihě rehe har ihě apandu rahã, aka'u te'e ame'ě ke ihě aja ihě axo. Ame'ě ke pehě riki ihě ke pemupandu, ame'ėja saka. “Páu katu te” aja pehě riki pepandu ta me'ě te'e tĩ. “Ihě katu te” aja ym ihě akwa. Pehě koty Kirisutu mondo ame'ě ta ran ixo. Ame'ě ta riki: “Katu te hũ” aja pekwaha naĩ. Ame'ě ta wyr koty te we ihě katuha aja ym ihě axo. (Jande juja katu te jande tĩ. A'erehe aka'u te'e ame'ě ke ihě aja ihě axo.) ¹² Pehě namõ ihě axo rahã, marã ka ym amõ ma'eha, ame'ě ke Tupãma'e pyrãtãha namõ ihě ama'ema'e hũ. A'erehe ihě riki Kirisutu mondo ame'ě ke aja amujekwa pehě pe. Ihě ke amõ ta mahy rahã, ihě py'ahu te'e ahendu. Aja Tupãma'e pyrãtãha namõ ihě ama'ema'e hũ. Aja rahã, ihě riki Kirisutu mondo ame'ě ke ihě aja amujekwa pehě pe tĩ. ¹³ Amõ ok ta pe Jesu kotyhar ta jy'ar. Ame'ě ta wyr koty te we pehě katuha my? Anĩ. Aja ym riki. Pe, kuja jõ pema'e ym. Pehě pe tamatarer ke ihě apandu ym. Pehě ngi apyhyk ym. Ame'ě jõ. A'erehe: “Mã! Páu rehe Korin ok ta pe har ta ipy'a ym. Tamatarer me'ě ym ipe” aja amõ ta ukwaha naĩ. A'erehe pehě ruxĩ ingi my? Mã! Ame'ě ke ihě ama'eha, aja saka. A'erehe ihě apyai tĩ. Mã peja ihě rehe pehě py'a pemujywyr katu.

¹⁴ Apo pehě rehe ihě asak tar katu tĩ. “Ihě asak ta aho” aja apandu ihě jupe. Mahapyrihar ke ame'ě. Ahyk rahã, pehě pe tamatarer ke ihě apandu ym ta tĩ. Ame'ě ke ihě aputar ym. Tapijar te'e we

Kirisutu rehe pehendu katu. Ame'ẽ ke ihẽ aputar katu. Pesarahã! Ta'yn ta riki ipái ta rehe usak katu ta me'ẽ te'e, aja ym. Ipái ta riki ta'yn ta rehe usak katu ta me'ẽ te'e. Ta'yn ta aja pehẽ. Ihẽ riki pehẽ pái aja tĩ. A'erehe pehẽ pe tamatarer ke apandu ym ta. Ipái rehe ta'yn ta usak katu, aja ym ta. ¹⁵ Upa katu te ihẽma'e ke ihẽ rury katuha namõ pehẽ pe ihẽ ame'ẽ ta riki. Aja pehẽ py'a amãtã ta. Jete! Upa ihẽma'e pyrãtãha namõ ma'e ke ihẽ ama'ema'e ta. Aja pehẽ py'a ke amãtã ta tĩ. Mã! Aja pehẽ rehe ihẽ apy'a katu te hũ. Aja rahã iwyr koty te we ihẽ rehe pepy'a my?

¹⁶ Ihẽ aja pepandu apo: “Jete. Jande pe tamatarer ke Páu pandu ym. Pyhyk ym” aja. Pehẽ ngi har amõ ta pandu my: “Anĩ. Jande ke Páu muka'u te'e. Aja jandema'e ke pyhyk. Amõ riki pyhyk ipe” aja naĩ. ¹⁷ Myja me'ẽ pehẽma'e ke ihẽ apyhyk my? Myrandu rahoha ke pehẽ koty ihẽ amondo. Ame'ẽ ta riki pehẽma'e ke pyhyk my? Anĩ riki. ¹⁸ Tit pe ihẽ apandu te hũ: “Korin ok ta pe eho. Jesu kotyhar ta rehe esak eho” aja. Amõ jande mu ke inamõ ihẽ amondo tĩ. Pehẽma'e ke Tit pyhyk, aja pepandu my? Anĩ. A'e pyhyk ym tĩ. Ihẽ aja Tit tĩ. Pyhyk ym tĩ. Pehẽ py'a ke a'e mãtã tar katu tĩ. Ihẽ aja a'e ixoha katu tĩ.

¹⁹ “Jande riki katu” aja jande rehe har japandu pandu rahã, katu jande rehe har pekwa, aja japutar my? Anĩ. Aja ym japutar. Jande rehe katu ame'ẽ ta ke pehẽ. Pehẽ rehe japy'a katu. Pesarahã! Jande rehe Tupã usak, aja jaxo. Pe, Kirisutu je'ẽha rupi pehẽ pe japandu katu. Upa jande jama'eha namõ pehẽ py'a ke jamãtã katu.

20 Pehē rehe ihē ahyk rahā, amō kotyhar pexoha aja ihē akwa ta my. Ihē aputar, aja ym pexo, ame'ē rehe ihē ajumupyai. Pe, peputar, aja ym ihē axo my. Amō kotyhar ihē axoha aja pekwa ta my. Pehē rehe ahyk rahā, peje'ē je'ē hū pehē jupe aja ihē akwa ta my. (Aja rahā, pehē pe ihē aje'ē je'ē hū ta tī.) Ame'ē rehe ihē ajumupyai ta. Amō amō ta rehe pejty'ym, ame'ē rehe ajumupyai ta tī. Pahar peparahy ngā rehe. Pehē pekyty'ym ngā rehe my. (Aja rahā, pehē pe ihē aje'ē je'ē hū ta tī.) Amō ta rehe pehē juru ai my. Amō ta rehe har katu ym pepandu my. “Katu te jande” aja jō pekwa pehē juehe har my. Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe pejy'ar rahā, tyapuha rupi pejy'ar. Upa aja me'ē ihē akwa ta my. Aja rahā, ihē aje'ē je'ē hū ta pehē pe. Ame'ē rehe ihē ajumupyai. 21 Amō rahā, pehē rehe ihē ahyk rahā, pehē ke ihē amupyrara ta my. Ame'ē rehe ihē ajumupyai. Pehē ke amupyrara rahā, ihē ke Tupā muhuxī, ame'ēja saka. Katu pehē rehe har ihē apandu, a'erehe ihē ruxī ta. Yman amō ta ma'e kā'u te'eha ke ma'ema'e. Amō kūjā rehe ka'u te'e. Amō sawa'e rehe ka'u te'e tī. Mā! Katu ym! Ame'ē ngi ipy'a ke ame'ē ta muruwak ym rī. Tupā koty muruwak ym rī. Ame'ē ta rehe ihē asak rahā, ihē ajixi'u ta.

13

Korin ok ta pe har ta pe Páu je'ē hū

1 Pehē rehe asak ta aho tī. Mahapyrihar ke apo. (A'erehe peta kŷ.) Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Amō rehe har peteī pandu: ‘Nde riki ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. Asak riki’

aja. Peteĩ usak ehe rahã, pehendu ym ehe. Mokõi riki usak ehe rahã, ame'ẽ mokõihar ta rehe pehendu katu. Mokõihar ta 'ar koty te we usak ehe rahã, ame'ẽ ta rehe pehendu katu tĩ” aja panduha ihĩ.

A'erehe pehẽ rehe ahyk rahã, usak ame'ẽ ta rehe ihẽ ahendu ta. ² Yman mokõihar pehẽ namõ ihẽ axo rahã, ihẽ apandu pehẽ pe: “Ma'e ka'u te'eha ma'eha ta ke ihẽ amupyrara ta” aja. Aja yman ma'e ka'u te'eha ke ma'e ame'ẽ ta pe ihẽ apandu. Apo pehẽ namõ ihẽ axo ym. Ihẽ apandu katu tĩ. Amõ rahã, pehẽ namõ ihẽ axo rahã, upa katu te ma'e ka'u te'eha ma'e ame'ẽ ta ke ihẽ amupyrara ta. Pyta ym ta. Aje'ẽ je'ẽ hũ ta ngã pe tĩ. ³ Kirisutu je'ẽha rupi ihẽ apandu, aja pekwa tar katu. Ihẽ ahyk rahã, ame'ẽ ke upa katu te amujekwa ta. Kirisutu pyrãtã te hũ ame'ẽ ke a'e. Pehẽ ke a'e mupyrara rahã, a'e pyrãtã te hũ aja a'e mujekwa ta pehẽ pe. (Aja ihẽ tĩ. Kirisutu mondo ame'ẽ ke ihẽ, aja amujekwa ta pehẽ pe.)

⁴ Myra ngã mupia ame'ẽ ke rehe Kirisutu manõ rahã, a'e pitu te'e aja ngã ukwaha naĩ. A'e ixuwe katu te hũ apo 'y. Ima'e pyrãtãha namõ Tupã mukwera katu muhem. Jande aja tĩ. Kirisutu kotyhar ta ke jande, a'erehe jande pitu te'e aja ngã ukwaha naĩ tĩ. Pe, ixotyhar ta ke jande. A'erehe ima'e pyrãtãha ke jande pe Tupã muwyr. Ame'ẽ ke pehẽ pe jamujekwa ta. (Aja rahã, Kirisutu je'ẽha rupi pehẽ ke jamupyrara katu, aja pekwa ta. Kirisutu mondo ame'ẽ ta ke jande, aja jamujekwa ta pehẽ pe tĩ.)

⁵ Jetehar te Tupã rehe pejurujar katu my? Ame'ẽ rehe har pekwa pekwa pexo. Kirisutu rehe peju-

rujar katu my? Pejurujar ym my? Ame'ẽ ke pehẽ jõ pekwa katu. Pehẽ py'a rehe Jesu Kirisutu ihĩ ym rahã, jaxer ame'ẽ ta ke pehẽ, aja pekwa katu. ⁶ Jande riki Kirisutu mondo ame'ẽ ta ke jande, aja pekwa katu ame'ẽ ke japutar. ⁷ Tupã namõ japandu: “Korin ok ta pe har ta rehe esak katu. Aja rahã, ma'e jaxer ai ame'ẽ ke a'eta ma'ema'e ym ta” aja jande inamõ. Aja japandu ipe rahã, jetehar pehẽ ke jamu'e aja jamujekwa tar katu, a'erehe my? Anĩ. Aja ym. Pexoha katu aja japutar, a'erehe Tupã namõ japandu pandu pehẽ rehe har. “Jetehar ym Páu ta mu'e” aja amõ ta ukwa naĩ. Anĩ. Pexoha katu aja japutar katu rĩ. ⁸ Jetehar te ke Tupã mujekwa, ame'ẽ ke japandu ta me'ẽ te'e. Ame'ẽ ke jõ jamu'e ta me'ẽ te'e.

⁹ Jande pitu te'e aja jaxo rahã, jande rury katu. Jande pitu te'e aja jaxo rahã, pehẽ ke jamupyrara ym ta riki. Pehẽ pyrãtã, aja pexo rahã, pexoha ke pemukatu ta, a'erehe jande rury katu tĩ. A'erehe Tupã pe japandu: “Korin ok ta pe har ta rehe esak katu. Aja rahã, upa mukatu ta” aja inamõ japandu. ¹⁰ A'erehe pehẽ namõ ihẽ axo ym rahã, kome'ẽ paper pinim ke ihẽ amondo pehẽ pe. (Aja rahã, pehẽ pexoha ke pemukatu ta, aja akwa.) Aja rahã, pehẽ rehe ihẽ ahyk rahã, pehẽ pe ihẽ aje'ẽ je'ẽ ym ta me'ẽ te'e. Jandema'e sawa'e te je'ẽha rupi pehẽ pe hãtã ihẽ apandu ym ta me'ẽ te'e. Ihẽ pe a'e pandu: “Ihẽ je'ẽha rupi epandu eho” aja. (A'erehe a'e mondo ame'ẽ ke ihẽ.) A'e je'ẽha rupi pehẽ py'a ke ihẽ amãtã tar katu. Aja rahã, pehẽ py'a ke pemoĩ moĩ katu ta ehe. A'e je'ẽha rupi hãtã pehẽ pe ihẽ apandu tar ym. A'erehe pexoha ke pemukatu.

Katuha ke Páu mondo

¹¹ Ihẽ mu ta! Pehẽ rury katu pexo! Pehẽ pexoha ke pemukatu. Ihẽ amupinim ame'ẽ ke rehe pehendu katu. Peteĩhar aja pexo katu pehẽ juehe. Pejumai ym ha namõ pexo katu. Pehẽ rehe Tupã ipy'a katu. Pehẽ py'a ke a'e muhury katu tĩ.

¹² Pehẽ pejuman juman pehẽ juehe, aja pepy'a katu pehẽ juehe pexo, aja pemujekwa katu ngã pe. Se ihẽ namõ Tupã kotyhar ta ixo. Pehẽ pe ame'ẽ ta katuha ke mondo ixo.

¹³⁻¹⁴ Mã peja pehẽ rehe Jesu Kirisutu ipy'a katu te hũ. Jandema'e sawa'e te ke a'e. Mã peja pehẽ rehe Tupã ipy'a katu te hũ tĩ. Mã peja Tupã'ã namõ pehẽ juehe katu pexo tĩ.

Upa.

Tupã Je'ẽha
New Testament in Kaapor (BR:urb:Kaapor)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaapor

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaapor

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
b46cc831-baa9-5b98-bd3d-1fb9f0357a11